

CULTUURRAAD
VOOR DE
NEDERLANDSECULTUURGEMEENSCHAP

B. Z. 1974

Nr. 5

HANDELINGEN

Vergadering van dinsdag 25 juni 1974

INHOUDSOPGAVE

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Afwezig met kennisgeving, blz. 126

ONTWERP VAN DECREET

Indiening en verzending, blz. 126

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verzending, blz. 126

VOORSTEL TOT ONDERZOEK

Indiening en verzending, blz. 126

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

Indiening en verzending, blz. 126

BEGROTINGEN

Begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Nederlandse Cultuur — met toegevoegde regeringsmededeling (mevrouw **De Backer-Van Ocken**), beleidsnota (de heer **J. Chabert**) en vraag om uitleg (Rgt. art. 49) van de heer **E. Coppens** tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over het uitblijven van de subsidies voor

de jaren 1972 (gedeeltelijk), 1973 en 1974 voor het Centrum voor Werkende Jongeren.

Begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Verkeerswezen.

Algemene bespreking — voortzetting.
Spreker: de heer **A. Diegenant**, blz. 127

BEROEP OF HET REGLEMENT

Sprekers: de heren **J. Van Elewyck**; **A. Diegenant**; **M. Vanhaegendoren**, blz. 128

BEGROTINGEN

Algemene bespreking — voortzetting.
Sprekers : de heren **A. Diegenant**; **A. Kempinaire**; **B. Van Hoorick**; mevrouw N. Maes; de heren **G. Van In**; **J. Henckens**; **M. Vanhaegendoren**; **E. Coppens** (Vraag om uitleg); mevrouw **H. De Backer-Van Ocken**, Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden, blz. 129

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

Mededeling van de Voorzitter, blz. 149

VRAGEN (Rgt. art. 51)

Schriftelijke vragen en antwoorden, blz. 149 ■

**VOORZITTERSCHAP
VAN DE HEER JAN BASCOUR,
VOORZITTER**

De heren **B. Van Hoorick** en **L. Lindemans**, Secretarissen, nemen plaats aan het Bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

De vergadering wordt geopend om 10.05 uur.

De Voorzitter. — Dames en Heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

De Voorzitter. — Afwezig met kennisgeving :

de heer **A. d'Alcantara**; ziek

de heren **L. Rombout**, **H. Leynen** ; buitenslands (Raad van Europa).

de heren **J. Lenssens**, **L. Van Geyt**, **L. Vanackere**, **K. Blanckaert**, **J. van Waterschoot**, **A. Vlerick**, **W. Claeys**, **J. Van Canneyt**, **L. Tobback**, **T. Declercq** ; ambtsverplichtingen.

de heren **M. Coppieters**, **E. Vansteenkiste** ; familie-verplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET

Indiening en verzending

De Voorzitter. — Het volgende ontwerp van decreet werd ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

- Ontwerp van decreet waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1974 — nr. 6-B/1. Verzonden naar de Commissie voor de begroting.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verzending

De Voorzitter. — De volgende voorstellen van decreet werden ingediend en naar de bevoegde commissies verzonden :

- Voorstel van decreet van de heer **J. Vandemeulebroucke** c.s. tot regeling van het onderricht in de vreemde talen in het Nederlands taalgebied — nr. 52/1. Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.

- Voorstel van decreet van de heer **J. Vandemeulebroucke** c.s. tot invoering van de tweede-taalkeuze in het lager onderwijs in het Nederlandse taalgebied — nr. 53/1. Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.

- Voorstel van decreet van de heer **C. De Clercq** c.s. tot vaststelling van het statuut van de **niet**-betaalde sportbeoefenaar. Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.

- Voorstel van decreet van de heer **H. Boel** c.s. betreffende de opleiding van de culturele en maatschappelijke animatoren. Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.

- Voorstel van decreet van de heer **H. Lahaye** c.s. tot instelling van een ombudsman voor radio en televisie. Verzonden naar de Commissie voor radio en T.V.

VOORSTEL TOT ONDERZOEK

Indiening en verzending

De Voorzitter. — Het volgende voorstel tot onderzoek werd ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

- Voorstel tot onderzoek van de heer **M. Vanhaegendoren** door de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap over de vernieuwing van het onderwijs — nr. 51/1. Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

Indiening en verzending

De Voorzitter. — De volgende voorstellen van resolutie werden ingediend en respectievelijk naar de bevoegde commissie en naar het Bureau verzonden :

- Voorstel van resolutie van de heer **M. Vanhaegendoren** c.s. tot tenuitvoerlegging van het decreet van 6 juli 1973 tot instelling van een eigen vlag, een eigen volkslied en een eigen feestdag van de Nederlandse Cultuurgemeenschap. Verzonden naar de Commissie voor het Reglement.
- Voorstel van resolutie van de heer **M. Coppieters** over de instelling van een Gemengde Commissie voor het openbaar vervoer. Verzonden naar het Bureau (Rgt. art. 37).

BEGROTINGEN

Begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Nederlandse Cultuur — met toegevoegde regeringsmededeling, beleidsnota en vraag om uitleg van de heer E. Coppens tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over het uitblijven van de subsidies voor de jaren 1972 (gedeeltelijk), 1973 en 1974 voor het Centrum voor Werkende Jongeren.

Begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Verkeerswezen.

Algemene bespreking — voortzetting

De Voorzitter. — Aan de orde is de voortzetting van de algemene beraadslaging over de Begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Nederlandse Cultuur.

Hieraan zijn toegevoegd :

- a) de Mededeling van mevrouw **R. De Backer-Van Oeken**, Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden, ter voorbereiding van de behandeling van voormeld begrotingsontwerp, gehouden tijdens de openbare vergadering van 21 mei jongstleden ;
- b) de Algemene Beleidsnota inzake Nederlandse Cultuur van de hand van de heer **J. Chabert**, gewezen Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden ;
- c) de vraag om uitleg (Rgt. art. 49) van de heer **E. Coppens** tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over het uitblijven van de subsidies voor de jaren 1972 (gedeeltelijk), 1973 en 1974 voor het Centrum voor Werkende Jongeren.

Ik wens er tevens aan te herinneren dat tijdens de openbare vergadering van 4 juni jongstleden besloten werd samen met de begroting Nederlandse Cultuur, ook de sector Verkeerswezen te behandelen. Ik stel voor dat wij eerst de ingeschreven sprekers horen en daarna, voordat de Ministers antwoorden, de vraag om uitleg van de heer Coppens.

Akkoord? (*Instemming*).

De heer **Diegenant** heeft het woord.

De heer A. Diegenant (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Dames en Heren, met zeer veel aandacht hebben we uw mededeling van 21 mei ll. voor de Cultuurraad beluisterd. We deden hetzelfde voor wat we uw aanvullende beleidsnota zouden willen noemen. We kunnen volmondig met u instemmen daar waar u zegt dat de begrotingen van Cultuur beneden de

maat bleven, en ook daar waar u prioriteit wilt verlenen aan kadervorming en permanente vorming.

We werden getroffen door uw vergelijking van het gehele cultuurpakket met een voedselpakket, waar u stelt dat men het essentiële van het bijkomstige moet weten te onderscheiden. En dat men het essentiële moet weten te kiezen, wanneer de voorhanden zijnde middelen tot beperking verplichten.

Uw mededeling in de Commissie Jeugd, Permanente Vorming en Sport had ons geschokt. Het was de eerste maal dat we u in deze Commissie ontmoetten. U stelde er voor op de werking van uw departement, vooral ten nadele van de sportsector, 15 miljoen te besparen vooral ten bate van de volksontwikkeling, waar de nood inderdaad groot blijkt te zijn.

Neemt u het me kwalijk als ik u zeg dat we na de voorlezing van uw beleidsnota de indruk kregen dat u sport als snoepgoed aanzag?

Had de toenmalige vice-premier, Leo Tindemans, bij de bespreking van de Rijksmiddelenbegroting 1974, waaraan de wet gekoppeld was op de verhoogde taxatie op de weddenschappen op de paardenkoersen, niet verklaard, dat de totale meerinkomst hiervan zou toegevoegd worden aan de begroting voor de sport?

Op deze meerinkomst steunen om aan de andere kant wat weg te nemen, kan misschien voor de hand liggen, maar komt ons toch als ongepast voor.

Mag ik u zeggen, Mevrouw de Minister, dat de sport op enkele uitzonderingen na, die in de sfeer van de beroepssport liggen, jarenlang met kwartjes gewerkt heeft en geprobeerd heeft er vijf frankstukken van te maken. En we ondertussen de indruk hadden dat in andere sectoren van de cultuur, waarvoor we alle eerbied en ook veel interesse hebben, dat in deze andere sectoren, zeg ik, vaak heel wat kwartjes verloren gingen of zeker niet ten goede kwamen aan vele rechthebbenden.

Uw aanvullende verklaringen, Mevrouw de Minister, stelden ons enigszins gerust. Ook het feit dat u nu, op uw kabinet, een afzonderlijke staffunctie voor de sport wenst voor te behouden.

Besparen op de sport zou anders op een psychologisch slecht moment komen. En dit niettegenstaande de inflatie. Neem van ons aan dat actieve sportbeoefening de inflatie tegengaat.

De mensen zeggen immers : jaren na elkaar worden we aangezet om te bewegen, om aan sport te doen, en nu gaat de Staat onze kansen daartoe verminderen. De diensten van het BLOSO die door de besparingsmaatregelen zouden worden getroffen, bieden immers sportkansen aan honderden jeugdverenigingen en duizenden gezinnen, zonder te spreken van de specifieke sportbeoefenaars.

U zei het zelf, Mevrouw de Minister, het lichaam is de conditie van de geest. Er bestaat een sterke interferentie tussen lichaam en geest in zoverre dat men zich afvraagt in hoever beide gescheiden zijn.

Door middel van beweging en sport moet de mens zijn lichamelijke en geestelijke capaciteiten opvoeren

en in stand houden, om de taken die hem toevertrouwd worden, doelmatig te vervullen; bij te dragen tot zijn eigen geluk en tot dit van zijn omgeving.

Sport is permanente vorming, zo nodig haast direct. Een klaar omschreven beleid inzake sport dringt zich op.

Graag wou ik u de aanbeveling nr. 588, daterend van 1970, voorlezen van de Raad van Europa, om de noodzaak van een sportbeleid nog meer te laten aanvoelen!

” Noting that the transformations of modern society
 ” and their corollaries such as industrialisation,
 ” automation and urbanisation tend: to eliminate
 ” the minimum regular physical exercise essential
 ” to man’s physical equilibrium; to accentuate man’s
 ” psychological solitude and dependence on his
 ” environment ; Considering that, in such a society,
 ” sport has to fulfil two vital functions, namely: a
 ” biological function of preserving and developing
 ” the physical capacity of present and future genera-
 ” tions; a socio-cultural function of helping man, in
 ” the context of permanent education and cultural
 ” development, to triumph over certain living and
 ” working conditions which threaten his develop-
 ” ment and balance, by giving him means of satis-
 ” fying his needs of communication, expression and
 ” creativeness; Believing that these considerations
 ” warrant, and indeed demand, immediate and
 ” extensive measures designed to place sport as a
 ” socio-cultural activity within the reach of an ever-
 ” widening range of the population, in accordance
 ” with the concept „ Sport for All” defined by the
 ” Council for Cultural Co-operation ; Considering
 ” moreover that by its very nature such action
 ” requires at both national and European level a
 ” concerted and co-ordinated effort by very diverse
 ” institutions: ministerial departments, local authori-
 ” ties, sports organisations, permanent educational
 ” bodies, industrial and financial circles, trade unions
 ” and other professional organisations etc. ”

BEROEP OP HET REGLEMENT

De heer J. Van Elewyck. — Mijnheer de Voorzitter kan u mij zeggen welke, krachtens het Reglement, de voertaal is in de Nederlandse Cultuurraad.

De Voorzitter. — Dat is het Nederlands.

De heer J. Van Elewyck. — Niet elk lid van deze Raad schijnt dat te weten.

De Voorzitter. — Het gaat hier om een citaat, Mijnheer Van Elewyck.

De heer J. Van Elewyck. -Jawel, Mijnheer de Voorzitter, maar dan zouden wij daarvan de vertaling moeten krijgen. Ik weet niet of collega Diegenant het nuttig oordeelt dat de leden begrijpen wat hij

zegt, zo ja, dan zou het goed zijn de vertaling van de tekst te geven. Indien hij het niet nuttig oordeelt dat de leden hem begrijpen, moet hij dat natuurlijk niet doen.

De heer A. Diegenant. — Ik dank u voor de belangstelling die u voor mijn toespraak betoont, Mijnheer Van Elewyck. Het gaat hier om een citaat van een originele Engelse tekst. Wij zullen natuurlijk zeer graag vertaling geven indien dit nodig is.

De heer J. Van Elewyck. — In feite is het een kwestie van precedenten scheppen. Indien de Voorzitter toelaat dat hier welke taal ook wordt gebruikt, dan moet dit door elk lid kunnen gebeuren.

De Voorzitter. — Het was inderdaad een lang citaat, maar ik heb het begrepen.

De heer J. Van Elewyck. — Daarom is u natuurlijk Voorzitter van de Cultuurraad. Ik noteer dat wij voor een citaat elke taal mogen gebruiken. Ofwel bestaat er een algemeen reglement dat geldig is voor elk lid, ofwel is er een reglement dat speciaal geldt voor de meerderheid.

De Voorzitter. — Ik zou hier willen verwijzen naar het artikel 46 van de Cultuurraad dat zegt: „...De beraadslagingen en stemmingen worden, op straf van nietigheid, in dezelfde taal gehouden.” Dezelfde taal betekent hier het Nederlands.

De heer J. Van Elewyck. — Dus is dit nietig.

De Voorzitter. — Het gaat hier niet om een beraadslaging. Het betreft een citaat van een tekst.

De heer A. Diegenant. — Ik herinner mij trouwens, Mijnheer de Voorzitter dat een Minister van Economische Zaken in de Kamer een lang Engels citaat heeft voorgedragen.

De heer J. Van Elewyck. — De Kamer is een ander lichaam en daar bestaat trouwens een vertaaldienst.

De heer A. Diegenant. — Er bestaat alleen een vertaaldienst Nederlands-Frans en Frans-Nederlands. Er is geen vertaaldienst voor het Engels in de Kamer.

De heer M. Vanhaegendoren. — Mijnheer de Voorzitter, ik moet doen opmerken dat het niet is toegestaan in de Nederlandse Cultuurraad, zelfs niet in het Bureau ervan, de reglementen of geplogenheden van Kamer en Senaat als bindend in te roepen. Ik wil niet over het principe zelf spreken maar ik protesteer met klem in naam van mijn fractie — en ik vraag dat van dit protest akte wordt genomen — tegen het feit dat regelingen in zwang in Kamer en Senaat als precedent worden aangehaald in onze Cultuurraad. Dit is onduelbaar. Noch in de openbare ver-

gadering, noch in het Bureau van de Cultuurraad, noch in welke emanatie ook van deze Cultuurraad kan een beroep worden gedaan op precedenten uit Kamer en Senaat.

De Voorzitter. — Wij nemen akte van uw protest, Mijnheer Vanhaegendoren en wij zouden nu kunnen vragen dat de spreker verder gaat en dat hij tracht die lange citaten in het Engels te vermijden.

De heer A. Diegenant. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal dan zo vrij zijn de tekst toe te voegen voor het verslag.

BEGROTINGEN

Algemene bespreking — voortzetting.

De heer A. Diegenant. — Graag hadden we gezien, Mevrouw de Minister, dat, wat in de geest van zovelen is gegroeid ingevolge de gewijzigde levensomstandigheden en levensopvattingen nu zou verwoord worden in een ruimere en zo mogelijk een krachtiger beleidsverklaring over de sport. Precies op dit gunstige moment van onze geschiedenis omdat er een buitengewoon vruchtbare voedingsbodem is ontstaan, waarin een degelijk beleid zijn toepassing zou kunnen vinden. Naar ons gevoel berust een sportbeleid op vijf pijlers : de motivering, de infrastructuur, de technische en administratieve begeleiding — wij investeren immers in mensen — de medische begeleiding, de rechterlijke begeleiding en de verzekering.

Wat de motivering betreft wou ik signaleren dat acties zoals sportbiënnale, sportiva, de gezinskilometer, de sportiefste klas, de sportiefste gemeente, sport plus, de bevolking in Vlaanderen hebben aangesproken. De validen en minder-validen ontdekken in steeds grotere getale de weldaden van de sportbeoefening. Deze acties zijn geslaagd dank zij de originaliteit van de gevoerde actie, de volledige en enthousiaste medewerking van de administratie, dank zij het gehoor en de steun die zij bij de massamedia gevonden hebben. Ze slaagden ook omdat ze een antwoord brachten op een breed aanwezige, fundamentele nood.

Op gevaar af van te moeten vaststellen dat de vele gegadigden niet steeds passend opgevangen kunnen worden, komt het me nochtans als belangrijk voor dat deze sportpromotie-initiatieven verder gezet worden.

Het belang van actieve sportbeoefening voor het lichamenlijk en geestelijk welzijn van onze bevolking kan niet genoeg onderstreept worden.

Sport is een economisch goedkoop middel tot geluk. In een andere resolutie, met name deze van de Raad van Europa van 11 oktober 1972, document nr. 3186, stelt de Raad van Europa — en ditmaal, gezien deze

documenten van de Raad van Europa in het Engels en in het Frans zijn gesteld, zal ik dit zeer kort in het Frans voorlezen en ik hoop, Mijnheer Van Elewyck, dat u er niet te veel aanstoort zult aan nemen — „ Le développement du sport pour tous requiert des installations; c'est à l'État et/ou la Région et/ou la commune qu'il incombe de les fournir.”

Ik zou er willen aan toevoegen : de sport vraagt begeleiding. Het is de taak van de Staat, de regio of de gemeente hiervoor te zorgen.

Prioritaire inspanningen moeten dus geleverd worden op het vlak van de infrastructuur en van de kadervorming.

In verband met de infrastructuur rijst het probleem: moet men investeren waar een levendige, subjectieve nood aanwezig is bij de plaatselijke bevolking of moet men planmatig spreiden over het gewest Vlaanderen? Wij stellen sedert enkele jaren vast dat daar waar een sportzaal of een zwembad wordt gebouwd, deze na twee jaar doorgaans te klein zijn of overbevolkt. Nochtans geloof ik dat wij thans op een keerpunt gekomen zijn. Overal bestaat de nood aan sportinfrastructuur en wordt deze nood door de bevolking levendig gevoeld.

Welke partij of groep durft er thans nog naar de verkiezingen te gaan zonder de aandacht voor de sport dik in de verf te zetten?

De nood aan sport is algemeen. De tijd is rijp voor een algemeen plan voor de inplanting van sportinfrastructuur in Vlaanderen. De tijd is rijp voor het opstellen van een aantal bijkomende criteria, die de betoelaging door het Rijk van sportinfrastructuur, opgericht door ondergeschikte besturen, zouden regelen, waarbij aandacht geschonken wordt aan wat er bestaat, hoe en door wie het gebruikt wordt, wat de bevolking, gelet op haar aantal, nodig heeft en in overeenstemming te brengen is met de voorhanden zijnde begroting.

De begroting voor sportinfrastructuur werd van Volksgezondheid naar het departement van Cultuur overgebracht. Dit zal een planmatig beleid zeker vergemakkelijken, op voorwaarde nochtans dat er werk van gemaakt wordt, dat er voldoende kredieten ter beschikking gesteld worden en dat uw administratie ervoor uitgerust en uitgebouwd wordt.

Zoals blijkt uit uw beleidsnota, Mevrouw de Minister, is deze laatste zorg u niet ontgaan.

Mag ik U terloops meedelen dat de hele Bloso-administratie permanent geplaagd wordt door structurele moeilijkheden. Bloso vergt ambtenaren-specialisten in de lichamenlijke opvoeding, licentiaten lichamenlijke opvoeding. Ze worden thans aangevorven als inspecteur.

Deze graad van inspecteur is een wervingsambt. Bij het vroegere NILOS gebeurden deze aanwervingen als inspecteur lichamenlijke opvoeding en sport, dat was een promotieambt.

Niet alleen ligt de salarisregeling van de inspecteur lichamenlijke opvoeding en sport hoger dan die van inspecteur. Ook de promotiekansen liggen beter.

Verder moet opgemerkt worden dat de loonschalen van een licentiaat lichamelijke opvoeding-lesgever in het middelbaar onderwijs hoger liggen dan voor een ambtenaar, licentiaat lichamelijke opvoeding-inspecteur bij Bloso.

Dit had en heeft tot gevolg dat de inspecteurs die bij Bloso in dienst kwamen, na korte tijd, deze administratie verlaten, vooral wanneer ze reeds enige jaren dienst hadden in het middelbaar onderwijs. Het heeft ook tot gevolg dat de jonge afgestudeerden zich bij Bloso aanmelden in afwachting van een betrekking in het middelbaar onderwijs.

Als men weet dat een inspecteur verantwoordelijkheid draagt voor een hele provincie, dan geeft men zich rekenschap van de ernst van deze situatie.

Om allerlei toevallige redenen is het dan ook nog zo, dat op dit ogenblik, wegens personeelsproblemen, bij Bloso slechts drie van de zeven voorziene diensten zich kunnen verheugen over het aanwezig zijn van een ambtenaar hoofd van dienst.

Men heeft mij meegedeeld dat op dit ogenblik 27 betrekkingen tot en met de graad van adviseur, niet bezet zijn.

U begrijpt, Mevrouw de Minister, dat deze situatie niet langer houdbaar is, vooral als men nagaat dat het hier veruit de meest expansieve sector van uw departement betreft. Hier dient voor adequate oplossingen gezorgd.

Maar sta me toe nog even terug te keren naar de infrastructuur.

U beheert de subsidiëring van wat kan genoemd worden „de zuiver culturele” infrastructuur, zowel als de „sportculturele” infrastructuur.

Ook hier wordt een nieuwe coördinatie mogelijk. Ook hier wordt een nieuwe vorm van polyvalentie mogelijk. Ik denk aan wat men „omni-cultuurcentra” is gaan noemen. Het zijn centra die niet alleen geschikt zijn voor een aantal „zuivere cultuuruitingen” zoals toneel, bibliotheek, muziek, en andere, maar die ook geschikt zijn voor sportbeoefening.

Het is duidelijk dat er steeds „zuivere cultuurcentra”, ontmoetingscentra zullen moeten gebouwd worden en ook zuivere sportcentra. Dit zeker in steden of dichtbevolkte agglomeraties.

Om economische redenen, maar ook om andere van socio-culturele aard, is het zeker aangewezen in kleinere wooncentra, op het platteland, „omni-cultuurcentra” te bouwen. Hiervan bestaan reeds een paar voorbeelden.

Met het oog op een vlottere toepassing van deze politiek ware het onzes inziens wenselijk dat een coördinatie ontstaat tussen de advies-lichamen die zich met culturele centra bezighouden en die welke zich met sportinfrastructuur inlaten.

Zo ware het onzes inziens nuttig, dat in de commissie culturele centra enkele specialisten uit de sportsector zouden zitting hebben, zoals specialisten op het vlak van de zuivere socio-culturele infrastructuur inspraak zouden krijgen in de sector van de sportbouw.

Uw voorganger op het departement cultuur leek ons een fervente voorstander van deze politieke optie. Met zijn steun kwamen een paar realisaties in die zin tot stand.

We hopen ook uw aandacht voor deze visie te winnen. Wat de kadervorming betreft zou ik u willen verzoecken die te ontwikkelen in nauw overleg met de betrokken federaties en organisaties.

Deze organisaties voor de sport ondernamen en ondernemen vaak lofwaardige pogingen om hun kaders aan te vullen of te vervolmaken. Vaak ontbreekt het hen aan financiële middelen, onderlinge coördinatie en samenwerking om deze essentiële opdracht naar behoren te vervullen.

Ik denk hierbij zowel aan het administratieve kader als aan het sport-technisch, didactisch kader.

Met relatief weinig middelen is hier zeer veel goed werk te doen.

We hebben de indruk dat heel wat sportfederaties u dankbaar zouden zijn mocht het ook in die sector tot dragende initiatieven komen.

Een woord over de medische begeleiding.

Op dit ogenblik is het zo dat de medische begeleiding van de elite-sportbeoefenaars — boksen, voetbal en wielrennen uitgezonderd — uitgevoerd wordt door uw departement.

De medische sportbegeleiding van de voetballers gebeurt door de voetbalbond zelf. Die van de bokkers en de wielrenners door het departement van Volksgezondheid. Voor de bokser is het evenwel uw departement dat de controle moet uitoefenen.

De medische begeleiding van alle competitieve sportbeoefenaars geschiedt onder de verantwoordelijkheid van het departement van Volksgezondheid.

Het is niet de eerste maal dat we de ontoereikendheid van die begeleiding vaststellen.

Soms hebben we de indruk dat de diensten die op Volksgezondheid voor de medische sportbegeleiding instaan, ofwel onvoldoende uitgebouwd zijn, ofwel onvoldoende interesse vertonen in verhouding tot de omvang van het probleem.

Duidelijk is dat de sportgeneeskunde en de geneeskundige sportbegeleiding in ons land onvoldoende aan hun trekken komen.

Het zou nochtans fout zijn het belang ervan te ontkennen.

We zijn daarom zo vrij u een uittreksel van de resolutie 73/27 van de Commissie Sociale Zaken van de Raad van Europa voor te leggen. Deze resolutie zegt onder meer: „Ten einde zoveel mogelijk voordeel te halen uit de mogelijkheden die de sport biedt om de gezondheidstoestand van personen van alle leeftijden in stand te houden en te verbeteren stellen de gedelegeerden der ministers voor, de uitoefening en het onderwijs van de sportgeneeskunde, zomede het wetenschappelijk onderzoek op dit gebied, te bevorderen.

„Sport, en lichamelijke oefening moeten in alle schoolprogramma's worden opgenomen en ook aan de gehele bevolking van alle leeftijdsgroepen worden

voorgesteld. De oprichting van instellingen voor sport en geneeskunde moeten worden aangemoedigd ten behoeve van alle sportbeoefenaars. Deze instellingen, die tot taak zouden moeten hebben de medische dienst in de ruimste zin van het woord te verzekeren, zowel preventief als therapeutisch, zouden kunnen dienen om de gezondheidstoestand van de mensen na te gaan, hun geschiktheid vast te stellen en hen te oriënteren ten aanzien van de sport die zij beoefenen kunnen, eventuele risico's te vermijden, de behandeling en wederaanpassing van atleten met het oog op het weer in training gaan mogelijk te maken, bij te dragen tot de aanpassing van lichamelijk of geestelijk gehandicapten.

„Tevens zouden deze instellingen dienst kunnen doen voor de sanitaire opleiding van doktoren, trainers, instructeurs en het publiek. Ook zouden zij moeten dienen voor het wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de sportgeneeskunde.” Het is duidelijk dat in een gecoördineerd sportbeleid, de sportgeneeskunde en de medische **sportbegeleiding** niet mogen ontbreken.

Als vijfde pijler citeren wij de rechterlijke begeleiding.

In 1970 zei Drs. Voogd, Partij van de Arbeid: Kamerlid in Nederland : „De topsportman wordt vaak overgeleverd aan de willekeur van de bonds- en clubbestuurders”.

Vanop deze zelfde tribune werd dezelfde toestand onlangs nog aangeklaagd door collega Stan De Clercq.

In de vaste Kamercommissie voor de Cultuur vroegen we uw aandacht voor wat we een „sportrechtbank” noemden.

Het spreekt vanzelf dat dit scheidsrechterlijk orgaan zich in geen geval in de plaats zou stellen van de burgerlijke of arbeidsrechtbanken.

Het zou wel een officieel orgaan zijn, samengesteld uit magistraten en mensen uit de sport.

Het zou de betwistingen behandelen die rijzen tussen leden en hun federatie of hun club, tussen clubs en federatie. En dit op het vlak van de sportieve organisatie, in de sector van de sportieve, administratieve infrastructuur waarbinnen het sportgebeuren zich afspeelt.

Het is algemeen geweten dat federaties bepaalde monopolies wisten te verwerven. Het is algemeen geweten dat federaties optreden als wetgever en rechter, als rechter en partij.

Het is algemeen geweten dat in de sector van het sportgebeuren, beoefenaars essentiële menselijke rechten ontzegd worden, rechten die toch in een rechtsstaat gevrijwaard moeten worden.

In haar memorandum aan de nieuwe regering stelt Sporta: „de invoering van een sociaal en juridisch statuut voor elke sportende persoon is lang over tijd en dient dringend verwezenlijkt te worden”. In verband met het sociaal statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar is een voorstel van decreet

aanhangig, dat ook wij graag zo spoedig mogelijk zagen behandeld.

Wat de rechterlijke begeleiding betreft, stellen we voor dat deze dienst, die het Rijk de sportbeoefenaar biedt, in drie fasen zou tot stand komen.

In een eerste fase zou onderzocht worden wat er in de reglementen van federaties en sportbonden indruist tegen de „ Universele Verklaring van de Rechten van de Mens”, tegen het „ Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens ” dat bij wet werd goedgekeurd, kortom wat indruist tegen de wetten en plegingen zoals we die kennen in een rechtsstaat zoals de onze.

In een tweede fase wordt het resultaat van dit onderzoek besproken met de onderscheiden bonden en wordt hen verzocht, daar waar nodig, hun statuten of reglementen aan te passen.

In een derde fase zou dan het officieel scheidsrechterlijk orgaan worden ingesteld.

Ook dit aspect van het sportbeleid is belangrijk, Mevrouw de Minister. De tijd om het uit te werken blijkt rijp te zijn. Het gaat hier niet alleen om de rechten van de topsportman die, wanneer hem tekort wordt gedaan of vermeend tekort wordt gedaan, de steun krijgt van pers en publieke opinie, maar het gaat hier ook over de persoonlijke rechten en vrijheden van duizenden minder bekende sportbeoefenaars, aangesloten bij zoveel verschillende federaties.

Tot besluit van dit betoog over het sportbeleid in Vlaanderen wou ik u nog signaleren dat in juni 1968 in Nederland een discussienota verscheen van de hand van Mevr. Marga Klompé, toenmalig Minister voor Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk aldaar, met betrekking tot het sportbeleid. De Nederlandse Sportfederatie commentarieerde deze nota en dit in overleg met haar 2,2 miljoen aangesloten georganiseerde sportbeoefenaars, verdeeld over 70 sportbonden.

Op 8 mei 1970 werd dan de antwoordnota aan Minister Klompé overhandigd. Ze bevatte zeven essentiële eisen voor een nationaal sportbeleid in Nederland. Het komt ons voor dat een aantal van deze eisen, analoog met Nederland, voor Vlaanderen geldig konden zijn. Eén ervan stelt: „één bewindsman voor sport, lichamelijke opvoeding en recreatie” zodat er politieke verantwoordelijkheid ontstaat in verband met de sportieve vrijetijdsbesteding en de politiek voor de sport.

Mevrouw de Minister, uw departement heeft een coördinerende taak te vervullen, thans reeds, op het vlak van de sport. De Minister kan er enorm toe bijdragen dat die coördinatie tot stand komt. Thans wordt de inmenging in de sport, over zeven departementen verdeeld.

De uitbouw van een sportbeleid in Vlaanderen en in België is een Vlaamse zaak waarvoor wij graag op u rekenen.

Dit beleid moet daarom niet autonoom door het Rijk worden uitgebouwd maar in overleg met de

bestaande particuliere verenigingen. Immers' wat de sport in ons land nu is en betekent, is aan hen te danken. Het Rijk moet zich niet in de plaats stellen, maar subsidiërend en ordenend optreden en ook met kracht stimulerend, daar waar, wetenschappelijk, de objectieve nood wordt aangetoond.

Mag ik in het kort ook een woord zeggen over het jeugdbeleid?

Wat het jeugdbeleid betreft constateren wij dat, zoals in de sector van de sport die wij hiervoor behandelden, dit beleid ook over verschillende departementen wordt gespreid.

In onze ogen is een jeugdbeleid meer dan een beleid voor vrijetijdsbesteding voor de jeugd. Dit beleid omvat ook de vorming en de permanente vorming, zoals elkeen weet, alsook leger en justitie, huisvesting, militie- en kieswetgeving, sociale voorzorg, en andere. In het overleg met de jeugd zelf over haar problematiek is voorzien en het functioneert. Dit overleg kan onzes inziens verder naar de diepte worden uitgebouwd. In overleg en de coördinatie tussen de verschillende departementen, belast met een gedeelte van het jeugdbeleid, is eveneens voorzien.

Het departement van Nationale Opvoeding en Cultuur beschikt daartoe over een multidepartementale commissie. Maar die commissie vergaderde, voor het laatst ik weet niet meer wanneer. Naar ons gevoelen zou het toch een voornaam beleidsinstrument kunnen zijn. Het zou ook een permanente ontmoetingsplaats kunnen zijn, waar de jeugdproblematiek multidisciplinair wordt gevolgd.

Vanuit deze herboren commissie zou de minister, belast met de coördinatie van het jeugdbeleid, inderdaad een coherent en alomvattend jeugdbeleid kunnen ontwikkelen en bij haar collega's inleiden. Het komt mij voor dat problemen zoals die welke wij de laatste tijd bij de sociale opvoeders ontmoetten, en nog kennen, misschien vermeden hadden kunnen worden indien er een multidepartementaal orgaan had bestaan dat permanent de polsslagen van de jeugdproblematiek kon volgen en er kon op inspelen.

Wat de sector van de Nederlandse Cultuur specifiek betreft stellen wij ook hier een dubbele nood vast: die van de infrastructuur en die van de **kader**-vorming.

Lange tijd werd gesproken over een bouwfonds voor de jeugd. Wij weten niet of dit de goede oplossing is die kadert in een algemeen **beleid**.

Belangrijk is dat voor het oprichten van **jeugdlokalen** in een aangepaste begroting wordt voorzien en dat criteria worden uitgewerkt waaraan ondergeschikte besturen, die gesubsidieerd wensen te worden, moeten voldoen.

Men moet voor de jeugd geen paleizen bouwen maar wel stevige muren en een dak erop, waarbinnen en waaronder de jeugd zelf voor de inrichting kan instaan.

Het zou ook verkeerd zijn de jeugd voor al haar activiteiten in afzonderlijke lokalen onder te **bren-**

gen. Zij moet haar eigen weg kunnen gaan maar zij moet ook weten dat zij deel uitmaakt van een bredere maatschappij.

Men moet de jeugd maximale kansen bieden, wat niet wil zeggen dat men het haar per se alsmaker gemakkelijker moet maken. Kansen bieden houdt een ruime keuzemogelijkheid in. Kansen zijn evenwel ook geen wegwerpartikel; kansen zijn geen bloemetjes waar men even de honing kan uithalen, om daarna wat verder in de zon te gaan brommen. Kansen zijn er om na overleg aangegrepen te worden en uitgebouwd.

In de jeugdsector treedt er elke vijf jaar praktisch een nieuwe generatie aan, en brengt iedere vijf jaar nieuwe edelmoedigheid en nieuw idealisme. Laten wij er voor zorgen dat dit idealisme zich op een positieve wijze, opbouwend weet door te zetten en onder meer door kadervorming, de jeugd de begeleiders vindt die haar kunnen bezielen en aanzetten, in overleg met de maatschappij waarin zij leven, grootse dingen te realiseren. Laten wij daartoe de jeugd alle nodige middelen verschaffen.

Tenslotte, Mevrouw de Minister, wou ik, in een derde hoofdstuk, Brussel behandelen.

U kent de situatie rondom Brussel, u kent de moeilijkheden.

Uw belangstelling voor de problemen die wij hier in de hoofdstad en rondom de hoofdstad in **Vlaams-Brabant** meemaken is algemeen bekend.

Naar aanleiding van een voorstel van decreet ingediend door collega Van Elewycq vraag ik nog even uw aandacht voor de Nederlandse Commissie voor de Cultuur.

De heer Van Elewycq schrijft: „In vrijzinnige kringen wordt gevreesd dat de Nederlandse Commissie voor de Cultuur haar pluralisme niet zou te na komen, dat de vrijzinnigen er niet aan hun trekken zouden kunnen komen, of er niet in vertegenwoordigd zijn, en dat daardoor niet zou worden voldaan aan de bepalingen van het Cultuurpact.” Het is mogelijk dat deze vrees reëel leeft bij de heer Van Elewycq, maar het is zeker zo dat in de realiteit de Nederlandse Commissie voor de Cultuur zowel naar de geest als naar de letter het Cultuurpact op dit ogenblik volkomen naleeft.

De heer J. Van Elewycq. — Wij betwisten dat, Mijnheer Diegenant. Ik voeg er aan toe dat u de werkzaamheden van de Cultuurraad naar mijn oordeel wel zeer weinig ernstig neemt. Voor zover ik weet wordt een voorstel van decreet dat wordt ingediend en ontvankelijk verklaard voor bespreking naar de Commissie verwezen. Vorige week donderdag heeft de Commissie voor het Reglement aan dit voorstel van decreet een eerste ernstige bespreking gewijd. Ik heb u daar niet gezien.

Een voorstel van decreet wordt eerst besproken in de commissie, en niet hier in openbare vergadering.

De heer A. Diegenant. -Alles wat in de openbaarheid treedt is een mogelijk onderwerp voor deze tribune.

De heer J. Van Elewyck. — Als u zegt dat de Nederlandse Commissie voor de Cultuur het **Cultuurpact** wel naleeft dan wijs ik u erop dat ook de Minister van oordeel was dat het niet zo was tijdens die vergadering.

De heer G. Van In. — U hebt gelijk.

De heer A. Diegenant. — Dit is een bewering die ik voor uw rekening laat.

De heer J. Van Elewyck. — De Minister is van oordeel dat de vrijzinnigen die een ideologische minderheid vormen, daar beschermd moeten worden, en beter dan op dit ogenblik het geval is. Dat is dus in tegenspraak met de bewering die u hier lanceert als zou het Cultuurpact te Brussel wel worden nageleefd.

Wij kunnen aantonen met talrijke voorbeelden, ook uit het personeelsbeleid van het N.C.C., dat de Cultuurpactwet daar bepaald niet wordt nageleefd.

De heer A. Diegenant. — Ik kan met tenminste evenveel voorbeelden aantonen dat het wel wordt nageleefd.

De heer J. Van Elewyck. — Het is niet omdat een auto 20 km. langs de goede kant van de weg rijdt en 2 km. langs de verkeerde kant dat er geen overtreding wordt begaan. Dat is ook het geval met de Nederlandse Cultuurcommissie. Al volgt zij twintig keer het Cultuurpact en overtreedt zij het tweemaal, dan betekent het dat zij het overtreedt. Het zijn de twee keer waarbij zij het overtreedt die tellen.

De heer A. Diegenant. — Ik wou alleen maar zeggen dat de Nederlandse Commissie voor de Cultuur een verkozen orgaan is, zoals een gemeenteraad een verkozen orgaan is, dat inzake de culturele zaken de gemeenteraden en dus ook de Cultuurraad voor Brussel daar waar hij een uitvoerende macht heeft, dient bijgestaan te worden door pluralistische adviesorganen.

Daarin is voorzien. Hetzelfde geldt voor de Cultuurcommissie te Brussel waar door verschillende commissies die alle sectoren van het cultuurbeleid bestrijken werk wordt geleverd. De samenstelling van deze commissies kan u controleren. U zal dan vaststellen dat zij mede het beleid helpen bepalen en dat er niet de minste discriminatie voorhanden is.

De heer J. Van Elewyck. — Spreek ons over de speeltuinen! Hoe worden zij bestuurd?

De heer A. Diegenant. — Ze werden tot vorig jaar beheerd door het Bestuur van de lichamelijke opvoeding, de sport en het openluchtlevens. Vanaf dit jaar, vallen ze onder de bevoegdheid van de Nederlandstalige Commissie voor de Cultuur die ze voor de eerste keer zal inrichten. U hebt in dat verband

misschien een bepaalde vrees, ik weet tot nu toe niet wat er van terecht is gekomen.

De heer M. Vanhaegendoren. — Er werd een klacht ingediend bij de Cultuurpactcommissie. Deze Cultuurpactcommissie is niet operationeel.

De heer J. Van Elewyck. — Zolang ze niet bestaat kan ze niet werken.

De heer A. Diegenant. — Ik zou het in ieder geval spijtig vinden, Mevrouw de Minister, indien bijkomende organen de werking van de Nederlandstalige Cultuurcommissie, waarvoor reeds voorgedij-overheden bestaan zoals voorzien in de wet, de operationaliteit van deze Commissie nog zouden bemoeilijken.

Tot slot van dit probleem-Brussel, wou ik even uw aandacht vragen voor het randgebied Vlaams-Brabant waar wij de inspanning die tot nog toe geleverd werd voor de vestiging van een socio-culturele infrastructuur nog graag een tijdje hadden zien aanhouden, ten einde de culturele ontwikkeling van degenen die aan de buitenzijde van de taalgrens wonen, te vergemakkelijken en aldus bij te dragen tot het vormen van een sterkere sociologische eenheid.

In het kader van de bijgekomen kredieten wat de aankoop van groenruimten betreft, wilde ik nog even uw aandacht vragen voor een bijzonder bedreigd gebied gelegen ten zuiden van Brussel, namelijk de Neigem-Heide te Alsemberg-Dworp. Mevrouw de Minister, als laatste die in naam van onze partij is tussenbeide gekomen, kan ik u voor het verder beleid onze volle steun toezeggen. (*Applaus op de banken van de C. V.P.*)

De Voorzitter. — De heer Kempinaire heeft het woord.

De heer A. Kempinaire (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Dames en Heren, ik wens de gelegenheid te baat te nemen om bij de bespreking en de algemene beleidsnota's in verband met het Nederlandstalig cultuurbeleid enkele liberale standpunten ter zake te verduidelijken en te verdedigen.

Een eerste punt dat ik in het kort wil behandelen, is andermaal het cultuurpact. Wij hebben allen met vreugde vastgesteld dat het cultuurpactdecreet eindelijk in het Belgisch Staatsblad is bekend gemaakt, zoals wij dat gevraagd hebben een maand geleden. Nu moeten wij de consequenties trekken uit de cultuurpactwet en het cultuurpactdecreet. De vrees bestaat dat de Nationale Cultuurpactcommissie vóór het reces niet meer zal worden geïnstalleerd. Het zal dan ook de eerste taak van de Cultuurraden zijn na het zomereces de leden van de Commissie aan te wijzen. Het is nagenoeg zeker dat de Cultuurpactcommissie vóór het reces niet meer zal worden

geïnstalleerd. Het is inderdaad zo dat moeilijkheden zijn gerezen bij de voorstellen tot verkiezing van de leden van de vaste nationale Cultuurpactcommissie. Indien inderdaad, behoudens het politiek mandaat, geen enkele wettelijke onverenigbaarheid in het decreet van 16 juli 1973 staat ingeschreven, moest het bij de voorstelling van de kandidaten blijken dat wel bepaalde morele onverenigbaarheden voor sommige kandidaten aanwezig waren.

Mevrouw N. Maes. — Dat is een retroactieve wet.

De heer A. Kempinaire. — Het zou inderdaad niet opgaan dat leden van de Cultuurpactcommissie die een bepaalde openbare functie bekleden, die als het ware ambtenaren zijn die bij het beleid van het Cultuurdepartement of van een ander departement betrokken zijn, . . .

De heer F. Baert. — Dat is onjuist.

De heer A. Kempinaire. — . . . van de betrokken ministers enerzijds opdrachten en richtlijnen zouden krijgen, om anderzijds op een objectieve en onpartijdige wijze het beleid van het betrokken departement zouden moeten bekritisieren. (*Onderbreking van de heer F. Baert*)

Mijnheer Baert, u weet niet over wie ik spreek. Het komt mij voor dat het Decreet van 16 juli 1973 op dit vlak spoedig zou dienen te worden gewijzigd waarbij de thans geldende morele onverenigbaarheden zouden worden omgezet in wettelijke onverenigbaarheden.

Mevrouw N. Maes. — Dat staat niet geschreven. (*Onderbreking van de heer F. Baert*) .

De heer A. Kempinaire. — Er is op dat vlak een overleg tussen alle partijen. Gezien het ter zake om een wettelijke beschikking gaat en bovendien om een beschikking.. .

De heer F. Baert. — Omdat men jaloers is!

De heer A. Kempinaire. — . . . waarbij zowel de Nederlandstaligen als de Franstaligen zijn betrokken zou het nuttig zijn mocht deze aan gelegenheid vooraf in de gemengde Commissie voor overleg worden besproken.

Mevrouw N. Maes. — Dat is toch de Cultuurraad!

De heer A. Kempinaire. — Er bestaat toch een commissie voor overleg. (*Verschillende onderbrekingen op de banken van de Volksunie*)

Mevrouw N. Maes. — Dan kun je weer een veto-recht van de Walen vragen.

De heer A. Kempinaire. — Het veto-recht komt niet van de Walen, Mevrouw. Ook in het Ministerie van

Nederlandse Cultuur, Mevrouw de Minister, moet de geest van het Cultuurpact aanwezig zijn.

Mevrouw N. Maes. — Welke geest is dat?

De heer A. Kempinaire. — Mevrouw, ik kan niet alles tegelijkertijd zeggen !

De Voorzitter. — Mevrouw, u krijgt straks het woord.

De heer A. Kempinaire. — Vermits de culturele sector in onze huidige maatschappij een sector in volle expansie is, schijnt mij de benoeming van een Staatssecretaris voor Nederlandse Cultuur naast de Minister een opgave te zijn die moet worden vervuld bij het vormen van een volgende regering. Daarbij spreekt het vanzelf dat de Minister en de Staatssecretaris van verschillende ideologische strekkingen moeten zijn. Dat is een feitelijke en een psychologische waarborg.

Maar, daarbij moet het niet blijven. De beleidsambtenaren van het Ministerie van Nederlandse Cultuur moeten ook worden aangewezen, rekening houdend met artikel 20 van het Cultuurpactdecreet. Met andere woorden, volgens het principe van een evenredige verdeling van de ambten, de bevoegdheden, de dienstaanwijzingen tussen de verschillende representatieve levensbeschouwelijke strekkingen.

De heer F. Baert. — Met een veto-recht van bepaalde partijen tegenover andere.

De heer A. Kempinaire. — Ik betwijfel of dit thans het geval is. Maar ik wens dat men in de toekomst op een scrupuleuze wijze rekening zou houden met artikel 20 van het Cultuurpactdecreet, bij de aanstaande aanwervingen, aanwijzingen, benoemingen en bevorderingen van het statutair en tijdelijk personeel en van het onder contract aan te werven personeel, met culturele functies in alle openbare instellingen, besturen en diensten van het Cultuurbeleid. (*Onderbreking van de heer F. Baert*) .

Mevrouw de Minister, ik verzoek u bij uw Collega van Binnenlandse Zaken aan te dringen om aan de gemeenten en provincies richtlijnen te verstrekken, opdat ook zij de bepalingen van de Cultuurpactwet zouden naleven in de samenstelling van de beleids- en bestuursorganen van hun culturele instellingen. De thans bestaande adviesorganen voor het cultuurbeleid omvatten tal van waardevolle en bevoegde personen. Zij zijn echter vaak niet representatief. Een volledige vernieuwing is noodzakelijk. Ik wens nog enkele woorden te wijden aan de algemene toestand van de vormingswerkers. In de eerste plaats moet worden voorzien in een degelijke opleiding van de culturele werkers.

Gelet op de feitelijke toestanden dringt een dubbele vorming zich op : a) op universitair niveau; b) op niet-universitair niveau.

Met het oog op hun maatschappelijke toestand is het onontbeerlijk dat de vormingswerkers full **time** ingeschakeld worden. In dit geval is het evident dat een statuut voor hen wordt uitgewerkt.

Een algemene planning tot vestiging en spreiding van de culturele infrastructures moet worden opgesteld. Bij de oprichting van de culturele centra, de mediatheken, de recreatie-en sportcentra dient rekening te worden gehouden met de geografische, demografische en sociaal-culturele toestanden. Een dergelijke planning is wenselijk niet alleen om aan de diverse behoeften tegemoet te komen, maar ook om geldverspilling te vermijden. Het ware ongetwijfeld nuttig mocht u, Mevrouw de Minister, een ontwerp van een dergelijke planning aan een open discussie van de Cultuurraad onderwerpen. De Cultuurraad vertegenwoordigt toch de meest volledige geografische, demografische en socio-culturele toestanden en representatie van de Nederlands-talige gemeenschap.

Een ruime inspraak van de leden van de Nederlandse Cultuurraad zou u een waarborg geven bij het uitwerken van dergelijke algemene planning tot vestiging van culturele infrastructures.

Ieder van ons gaat akkoord dat om evidente redenen het cultuurbeleid dient gedecentraliseerd te worden. Dan is het ook onontbeerlijk dat de Cultuurraad het recht heeft financiële voorzieningen te treffen in verband met de gemeenten en provincies.

Vermits de Raad van State van mening is dat de wet van 3 juli 1971 op de Cultuurraden dient aangevuld te worden, vraag ik u, Mevrouw de Minister, het desbetreffend wetsontwerp zo snel mogelijk in te dienen. Dit wetsontwerp, gesuggereerd door de Raad van State, beantwoordt aan de wensen zowel van de Franse als van de Nederlandse Cultuurraad. In het verslag uitgebracht door onze collega de heer Daems, lees ik dat u hoopt onze Commissie voor radio en TV binnenkort in kennis te stellen van een verslag dat een bijzondere onderzoekcommissie in de BRT over de instructieve omroep heeft uitgebracht.

Mag ik u verzoeken dit verslag aan alle leden van de Nederlandse Cultuurraad rond te delen. **Immers, de** huidige en toekomstige rol van de televisie inzake bij-, her- en omscholing, en inzake voortdurende vorming is een kernopgave van de hele Cultuurraad. Mijn fractie heeft bij het ontstaan van de **Cultuur**raad haar actieve belangstelling voor instructieve televisie bewezen. Onze collega, de heer W. De Clercq, heeft in dit verband een uitstekend voorstel van decreet nr. 43 over de democratisering van de Cultuur ingediend.

Sinds meer dan twee jaar houdt onze commissie voor de culturele promotie en het cultureel patrimonium zich bezig met de bespreking van een ontwerp van bibliotheekdecreet.

Ons standpunt is : wij moeten komen tot de oprichting van één enkel pluralistisch bibliotheeknet met een degelijke educatieve begeleiding van het

lezerspubliek. De niet-pluralistische bibliotheken moeten geïntegreerd worden in dit net en op die manier pluralistisch worden.

Uw voorganger, Mevrouw de Minister, had een ontwerp nr. 122 over monumentenzorg ingediend. Graag vernam ik van u of u dit *ne varietur* zult laten goedkeuren.

Tenslotte wil ik pleiten voor een decentralisatie van het Filmmuseum te Brussel door de oprichting van filmmusea in het Nederlandse taalgebied. Graag vernam ik wat uw inzichten zijn terzake.

Ik eindig met de wens, Mevrouw de Minister, dat u mij straks op al deze vragen, een antwoord zou geven. (*Applaus op de banken van de P. V.V.*)

De Voorzitter: — De heer Van Hoorick heeft het woord.

De heer B. Van Hoorick (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, geachte Collega's, ik zal mijn uiteenzetting beperken tot twee kwesties: vooreerst enkele aspecten van het Nederlands cultuurbeleid te Brussel, vervolgens en voornamelijk de prioriteiten in het algemeen cultuurbeleid.

In de beleidsnota van Minister Chabert werd gesteld dat het cultureel werk voor de Nederlandstaligen te Brussel sociaal-cultureel moet zijn en gericht op de activering van de Vlaamse mensen, overal waar zij samen zijn en werken. Hiervoor wordt het **woon**-milieu aangeduid. Evenwel wens ik in het midden te brengen of het niet is aangewezen deze activering ook in de richting van de bedrijven in de hoofdstad te zien geschieden. Dit zou kunnen via een culturele afgevaardigde in de bedrijven die zich onder meer zou kunnen bezighouden met contacten tussen de Nederlandstalige werknemers en de culturele instellingen, zoals culturele centra, jeugdtehuizen, culturele actie van het Paleis voor Schone Kunsten dat reeds nauw samenwerkt met de vakbonden. Via dergelijke culturele afgevaardigden zouden ook, steeds samen met de vakbonden, in de bedrijven cursussen of discussievergaderingen kunnen worden georganiseerd over alle mogelijke takken van de permanente vorming.

De vraag kan worden gesteld of het niet de moeite zou lonen hierover contact te nemen met de vakbonden.

In de beleidsnota van Minister Chabert wordt niets gezegd over het bestaan van het grootste cultureel centrum van het land, namelijk het Paleis voor Schone Kunsten. In dit Paleis is de jongste tijd veel veranderd, onder meer door de strikte pariteit die er in de Raden van Beheer tot stand werd gebracht. Ook daar moeten de Vlamingen aan **aanwezigheids**-politiek gaan doen, met alle middelen waarover we beschikken, opdat de Nederlandse cultuur er op behoorlijke wijze vertegenwoordigd zou zijn. Er is door de Cultuurcommissie van Brussel een actie aan de gang, waardoor alle centra en culturele

raden en verenigingen, een toelage en in sommige gevallen een vrijgestelde krijgen. Is er op dat gebied al iets met het Paleis voor Schone Kunsten ondernomen?

Ook in de Brusselse bioscopen worden de Vlamingen geconfronteerd met problemen die niet mogen worden onderschat. Slechts in weinige bioscopen worden films met Nederlandse ondertitels vertoond. Het aanbrenge van ondertitels dient zeker door het Ministerie van Nederlandse Cultuur te worden aangemoedigd, naast het vertonen — vanzelfsprekend — van oorspronkelijke Nederlandse films. Van Vlaamse zijde zou de Commissie voor Samenwerking geactiveerd moeten worden. Voor onze problemen te Brussel hebben wij daar belang bij. Zo bijvoorbeeld handelt het decreet dat de betrekkingen behandelt tussen de werkgevers en werknemers in de in Vlaanderen gevestigde bedrijven, uiteraard niet over de hoofdstad. Is het niet nodig dat beide cultuurraden die over Brussel bevoegd zijn, overleggen hoe ook in de hoofdstad de werknemers in hun taal zouden worden aangesproken en alle bij de wetten en reglementen voorgeschreven documenten in hun taal zouden ontvangen.

Voor al met het oog op Brussel, maar stellig ook voor het hele land, kunnen beide cultuurraden eveneens uitstekend werk verrichten door de uitgave in de hand te werken van een degelijk Nederlands-Frans, Frans-Nederlands woordenboek. De wens dat dit spoedig zou gebeuren werd al door de Raad voor Taaladvies uitgesproken.

Van belang voor Brussel, zoals trouwens van algemeen belang, is de beheersing en de spelling van onze taal.

Wat de taalbeheersing betreft : in de culturele centra en in de schoot van de socio-culturele raden van de hoofdstad zouden cursussen moeten worden georganiseerd in de Nederlandse taalbeheersing, in de uitspraak, het stellen, de discussie- en vergader-techniek, enz. Hieraan kunnen de Nederlandstalige scholen van de hoofdstad hun medewerking verlenen. De Culturele Commissie van Brussel zou deze inspanningen kunnen coördineren en de kosten ervan in haar budget voorzien.

De spelling : de Nederlandse minister heeft de spellingvoorstellen in de koelkast geplaatst. Dit is ondermeer een gevolg van de actie van Lode Craeybeckx die met zijn publicatie „Sluipmoord op de spelling” de aandacht van het publiek heeft opgewekt. In Vlaanderen en in België is men nog volop bezig vertrouwen in onze Nederlandse cultuurtaal te wekken en het lijkt mij dan ook raadzaam nu niet de indruk te geven dat onze taal en haar spelling geen stabiliteit vertonen. Graag vernam ik ook hierover de mening van mevrouw de Minister.

Ik kom thans tot het belangrijkste : de prioriteit die in het algemeen aan het cultuurbeleid moet worden gegeven.

Mevrouw de Minister, ik heb met aandacht uw

„mededeling” aanhoord en herlezen. U hebt wel een nieuw geluid laten horen, maar u tast — meen ik — nog steeds onvoldoende naar de grond van de zaak.

De grond van de zaak is in feite een soort failliet, een mislukking van de volksopleiding en van de culturele participatie van de werknemers.

Stellig, wat onder cultuur wordt verstaan, dekt niet meer uitsluitend de Schone Kunsten. De democratisering van de cultuur werd benadrukt en er werd ook wel wat voor gedaan. Toch staan wij nog zo goed als bij de startlijn, vooral in het streven naar de werkelijke volksopleiding en ontvoogding.

De volksopleiding is echter voor een groot deel volksvreemd gebleven, althans wanneer daaronder de massa van het volk (de werknemers, de arbeiders) moet worden verstaan.

Waarom is dit zo?

Ik weet dat het probleem niet eenvoudig is.

Onlangs nog hield de Centrale voor Socialistisch Cultuurbeleid een congres in het cultureel centrum van Waregem.

Het ging vanzelfsprekend over de volksopleiding. Buiten was het zonnig. De kinderen stoeiden in het gras. Door de brede ramen hadden wij een mooi uitzicht op het park en de vijver. Daar zaten mensen uit het volk te vissen. Zij waren er die dag, een arbeidsloze dag, gelukkig mee. En zij stoorden zich niet aan onze palavers binnenskamers.

U had ongetwijfeld gelijk, Mevrouw de Minister, wanneer u er op wees dat de volksopleiding niet paternalistisch mag worden aangepakt, dat wij niet moeten bepalen wat de mensen gelukkiger maakt, maar dat aan iedereen de mogelijkheid moet worden geschonken en de middelen ter hand gesteld om tot de eigen gewenste ontplooiing te komen.

Het gebrek aan middelen en mogelijkheden tot zelfontplooiing is voorzeker een objectief feit. Nochtans, indien de arbeider in grote mate vreemd blijft aan een culturele inzet, dan is de diepere oorzaak hiervan in de maatschappij zelf te zoeken. De arbeider is geconditioneerd door de maatschappij waarin hij leeft en werkt. En die maatschappij is een consumptiemaatschappij, een samenleving die steunt op egoïsme, op relaties van bezitters van produktiemiddelen tot de bezitlozen daarvan, op vervreemdingsprocessen in vele opzichten.

Het klinkt mooi wanneer wij zeggen dat het cultuurbeleid er moet in bestaan op te voeden tot meer mens zijn. Dat moet ongetwijfeld. Maar de arbeidsvorming moet de arbeiders benaderen in al de aspecten van hun mens-zijn en dus ook in de oorzaken van hun vervreemding die schuilgaan in het kapitalistische stelsel.

Verandering van maatschappij en mens gaan hand in hand.

U beklemtoonde, Mevrouw de Minister, dat wie de maatschappij wil hervormen, moet beginnen met informatie en onderwijs.

Ik zou willen zeggen dat wie de gevestigde maat-

schappij wil veranderen, moet beginnen met haar structuren te veranderen.

Ik ben ervan overtuigd dat de cultureel minstbe-deelden, zoals u de massa van werknemers noemt, hun plaats en een voorname plaats in het cultuur-gebeuren zullen innemen wanneer dit opzet gekoppeld wordt aan de maatschappijbetwisting en maatschappijverandering.

Daarvan zijn voorbeelden in het verleden.

In Vlaanderen en Nederland hebben wij een hoge bloei gekend van de arbeiders- en volkscultuur rond de vorige eeuwwisseling. Om er maar één vorm van van aan te halen: het arbeidslied dat zijn stempel heeft gedrukt zowel op onze culturele als sociale en politieke geschiedenis. De strijd tegen het onrecht en tegen de maatschappij zelf gaf gestalte aan cultuur, aan persoonlijkheidsvorming en aan de ontdekking van een bron van geluk die bestaat in het besef dat men niet alleen voor zichzelf maak ook voor anderen leeft.

Nooit heeft de volksopleiding in haar brede zin genomen zo'n ontplooiing gekend in de socialistische arbeidsbeweging als in die donkere tijden van analfabetisme, alcoholisme maar tevens van saamhorigheid in het maatschappelijk verlangen.

Daarom betoog ik dat de arbeidsofvoeding, de culturele ontvoogding en verheffing van de brede lagen van het volk onafscheidelijk zijn verbonden met de actie voor een andere, rechtvaardiger en menselijker maatschappij.

Dat de volksopleiding geen toppen scheert is vanzelfsprekend ook te wijten aan het feit dat 90% van de hieraan bestede kredieten niet naar de meerderheidsgroep van de werknemers ging, maar naar andere gevestigde standen en groepen.

De Centrale voor Socialistische Cultuurbeleid, samen met de K.W.B. en andere grote christelijke organisaties van werknemers, pleitte reeds een tijd geleden voor de oprichting van een Fonds voor Arbeidsvorming, omdat de arbeiders op het achterplan zijn blijven staan en de grootste behoefte bij hen ligt.

Wanneer het door u aangekondigd „Fonds voor Volksopleiding” aan hetzelfde doel zou beantwoorden dan kunnen wij daarmee instemmen.

Mevrouw de Minister, u hebt gesproken over de behoefte aan duidelijkheid voor het cultuurbeleid, over selectie en prioriteiten die noodzakelijk zijn. Wij wensen deze duidelijkheid.

Het cultuurbeleid moet bij prioriteit gericht worden op de cultuurbehoefte sociale groepen. Dit moet gebeuren wars van elk paternalisme, op democratische wijze en met rechtstreekse inspraak van de betrokkenen.

Het cultuurbeleid moet aansporen tot kritisch denken, tot bewustmaking voor maatschappelijke vernieuwing en nieuwe levensnormen, tot zelfbepaling van de mens en zelfbeheer in alle opzichten. (*Applaus op de socialistische banken*)

De Voorzitter. — Mevrouw N. Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, geachte Collega's, bij wijze van inleiding zou ik even willen terugkomen op een onderwerp dat daareven, naar onze mening, op ongepaste wijze werd aangesneden. Hier werd op bedekte wijze gediscussieerd over de samenstelling van de Cultuurpactcommissie. Wij wensen deze samenstelling. De Volksunie heeft geen enkel verdragingsmaneuver uitgevoerd. Wij hopen dat men in de traditionele partijen de verdraagzaamheid zal opbrengen om alle drogredenen ter zijde te laten die moeten dienen om kandidaten van een minder grote partij te laken. (*Applaus op de banken van de Volksunie*)

De heer A. Kempinaire. — Dat is niet waar! Dat zou trouwens zowel voor onze partij als voor de uwe gelden. (*Onderbrekingen op talrijke banken*)

Mevrouw N. Maes. — Wij wensen evenmin dat een retroactieve wet wordt gestemd of een wijziging a posteriori wordt aangebracht aan de huidige Cultuurpactwet om u in staat te stellen sommige mensen ter wille van hun partijaanhorigheid of van de groep waartoe zij behoren of wensen aan te sluiten, te wraken. Wij wensen het debat over de Cultuurpactcommissie in volle openheid. Wij wensen zo spoedig mogelijk de oprichting van die Cultuurpactcommissie.

De heer A. Kempinaire. — Wij ook.

Mevrouw N. Maes. — Onze kandidaten kent u. Ik blijf hier niet langer bij stilstaan. Het onderwerp dat ons vandaag bezighoudt, is op zichzelf al belangrijk genoeg.

Mevrouw de Minister, ik heb uw nota met aandacht gelezen. Ik heb vastgesteld dat u zich in uw nota niet zo ver hebt laten gaan als in een radio-interview waarin u hebt gezegd — ik heb het genoteerd want ik stond er verbauweneerd van — dat uw doel zou zijn de vrijetijdsbesteding van de mensen zo aange-naam mogelijk te laten verlopen. Als men op dit ogenblik de programma's van de B.R.T. bekijkt, kan men allicht veronderstellen dat dit het doel is van het Cultuurbeleid in ons land. In uw nota zegt u toch andere dingen. U eist duidelijkheid en prioriteiten. U eist dat er een overgang zou zijn van de idee vrijetijdsbesteding naar democratisering van de cultuur.

Een eerste hoofdstuk dat naar onze mening zeer belangrijk is en dat daar onmiddellijk bij aansluit, is het probleem van de permanente opvoeding en de volksontwikkeling. Vroeger was de permanente educatie eigenlijk geënt op het onderwijs, maar nu wij in een maatschappij leven die dermate in beweging is, zou ze veel meer kunnen zijn. De idee van de heer Janne, uitgewerkt in een belangrijk stuk, roept de

prefiguratie op van een heel nieuw educatief systeem dat onder meer klassieke schooltijd zou omvatten en dat bovendien revolutionair zou inwerken op het hele onderwijs. Dat is de futuristische **eindidee** die men op dit ogenblik als perspectief plaatst. Maar meer dan welke vergadering ook is deze **Cultuurraad** het terrein van de grote woorden. Daaraan wil ik mij niet teveel bezondigen, maar de aandacht vragen voor studie en onderzoek opdat men de invloed van de veranderingen zou kunnen leren kennen, opdat men de maatschappelijke voorwaarden voor de levenswijze zou leren bestuderen en kennis krijgen van bepaalde socialiseringsprocessen. Op dit ogenblik zitten wij door het gebrek aan studie en onderzoek, totaal zonder houvast. Wij zitten zelfs met een crisis in het vormingswerk zelf. Deze crisis werd omschreven, onder meer, door de heer Roels in het weekblad Links als een drievoudige crisis, zijnde financieel, zijnde een vertrouwenscrisis en een ideologische en identiteitscrisis. Dit moet wel zeer diepgaand waar zijn want dezelfde tendens vinden wij uitgedrukt in de nota van de koepelorganisatie van de christelijke vormingswerken waar op deze drie aspecten duidelijk wordt ingegaan.

Wij staan inderdaad voor een financiële crisis. De subsidiëring, hoe schoon men ook moge praten over vormingswerk, is werkelijk onvoldoende.

Men heeft vroeger geprobeerd om van het vormingswerk 50% van de onkosten te subsidiëren. In de praktijk kwam men daar niet toe want een groot aantal onmisbare posten werd niet gesubsidiëerd. Op dit ogenblik moeten zij nog steeds met minder vrede nemen, want men komt amper tot 45%. Dat beïnvloedt de mankracht in het vormingswerk, de kwaliteit van deze mankracht, hoewel ik de inzet van sommige mensen hier niet wens te onderschatten en zij, misschien ver beneden hun mogelijkheden op financieel gebied, verkiesen zich voor het vormingswerk tot het uiterste in te spannen, overwerkt en onderbetaald zoals we dat sinds jaren kennen.

Is er dan verbetering in het vooruitzicht? Op dit ogenblik zijn wij, wat ontwerpdecreten betreft, slecht voorzien.

In naam van het vormingswerk, vragen wij **ontwerpdecreten** en decreten die eindelijk zouden gestemd worden opdat rechtszekerheid zou geschapen worden voor degenen die nu steeds meer een beroep moeten doen op de privé-banken, opdat hun noden zouden voorgefinancierd worden en dan kunnen zij een deel van de kostbare subsidies onmiddellijk reeds, bij wijze van intrest, naar de banken dragen. Wij vragen dat de vertrouwenscrisis waarover bepaalde mensen spreken, inderdaad zou worden opgelost. Wij hebben deze merkwaardige documenten gekregen, tweemaal na elkaar, die de verslagen zijn van de Hoge Raad voor Volksovoeding. Daar staan massa's adviezen in. Het laatste verslag dat wij kregen bevat meer dan honderd bladzijden adviezen, waarvan er een aantal door **u** in de praktijk zullen gevolgd worden, maar die in feite bedoeld zijn om

er decreten op te enten die het vormingswerk levenskracht zouden waarborgen, wars van elke mogelijke willekeur — die ik niet bij **u** vermoed — die toch altijd gevreesd moet worden. Eén van de redenen van deze vertrouwenscrisis is dat die Hoge Raad in zijn adviezen zo weinig wordt gevolgd en dat het hier in deze Cultuurraad allemaal zo traag verloopt.

Een derde crisis heeft te maken met de moeilijkheden om zijn eigen ideologie en identiteit te bepalen in het vormingswerk zelf. Daar wil ik vandaag niet op ingaan. Ik betreur nochtans dat men er niet in geslaagd is één grote koepelorganisatie te vormen waar deze ideeën op mekaar vruchtbaar zouden kunnen inwerken.

Ik weet dat men van bepaalde zijde subsidies vraagt voor al die afzonderlijke koepels. Maar ik meen toch dat het voor de evolutie van dit vormingswerk zelf een spijtige zaak is, omdat bepaalde moeilijkheden zich in elke koepel voordoen omdat het eerder een kwestie is van generaties, van bewustzijn, van universele veranderingen, dan van behoren tot een bepaalde zuil, een „behoren tot” dat men gemeend heeft tot basissteen te moeten maken van het Cultuurbeleid, iets wat volgens mij een enorme vergissing zal blijven.

Men kan voor het vormingswerk dan ook niet anders dan komen tot bepaalde prioriteiten. Hier werd reeds door sommige collega's gesproken over de planning. Ik ben zeer blij dat ook de liberale regeringspartner aandringt op planning inzake culturele infrastructuur, opdat het vormingswerk behoorlijk onderdak zou krijgen, samen met het jeugdwerk, Mijnheer Diegenant, samen met de sportinfrastructuur, samen met dat hele gezellighedsleven waarvan de grens met het culturele werk zo moeilijk te trekken is.

Een imperatieve planning vragen wij voor de culturele infrastructuur en ook een indicatie voor de vormingswerkinitiatieven die genomen dienen te worden. U vraagt dat er inderdaad oog zou zijn voor de noodgebieden en u bent bereid uw beleid daarop te richten. Maar dat oog voor rechtvaardigheid vraagt bepaalde prioriteiten voor achtergebleven groepen. Wij wensen dat deze prioriteiten en deze groepen zeer duidelijk zouden worden aangeduid, dat u tevens aandacht zou hebben voor bepaalde streken, voor bepaalde regio's waar de culturele activiteit wegebt samen met de creatieve bevolking. Dat u eveneens oog zou hebben voor bepaalde stadsdelen die niet alleen in Brussel moeilijkheden opleveren voor de participatie van de bevolking aan het culturele leven, maar ook in uw eigen geliefde stad Antwerpen zowel als in iedere kleinere, maar toch door het stedelijk karakter gekenmerkte agglomeratie.

Wij zouden vragen dat u er dan niet allerlei Staatsinitiatieven zou van maken, moge het dan zijn vanuit deze Raad, maar dat het principe van het zelfbeheer telkens zou blijven gelden, ook wanneer het gaat over initiatieven door u geïnspireerd.

Onmiddellijk hiermee verband houdend, zien wij een andere prioriteit die ik niet genoeg kan onderstrepen. Wij vragen een statuut voor de vormingswerkers. De Minister spreekt vaag over een gewenste professionalisering. Maar wat wilt u nu eigenlijk? Op dit ogenblik zijn er weer zovele studenten hun eindexamen aan het doen in een of andere afdeling van wat men in Nederland „ sociale academie ” noemt en wat bij ons geherbergd is in de school voor maatschappelijk werkers. Daar bereiden opnieuw honderden jonge mensen zich voor in de grootste naïviteit op het veldwerk dat zij zullen verrichten in de culturele sector en u zult hen geen werk kunnen geven, evenmin als uw voorgangers, want u stelt niet duidelijk dat voor bepaalde werksoorten en verantwoordelijkheden deze vormingswerkers een prioritaire kans zullen krijgen. Zij zullen opnieuw uitwijken naar Nederland en zij zullen daar allicht werk vinden, terwijl wij ze in Vlaanderen nodig zullen hebben. Ik weet dat ik hier niets nieuws vertel maar ik zal dit ieder jaar blijven herhalen, zolang er niets verandert. U hebt één geluk, dat de jonge mensen niet eens weten hoe slecht hun toekomst ervoor staat, want zij leven allemaal in de illusie dat het zal zijn zoals in hun stageperiode. Zolang zij voor niets werken, worden zij met open armen ontvangen in alle buurtwerken, in alle vormingsinstituten, omdat men ze niet moet betalen, want men kan ze niet betalen.

Ik zou vragen dat wij onmiddellijk aan het werk zouden kunnen gaan om bepaalde decreten te stemmen die ondermeer het werk van de vormingsorganisaties veilig moeten stellen, zowel dan in intemaatsverband als in externaatsverband.

Tenslotte, Mevrouw de Minister, treed ik uw oude wens bij, die wel de huidige wens zal zijn, dat er meer geld voor cultuur zou zijn en meer geld voor het vormingswerk.

Nu wij het domein van de decreten betreden, zou ik uw aandacht willen vragen voor een paar bezorgdheden omtrent de ontwerpen die, zij het dan slepend, zoals de decreten hun gang gaan in deze Raad, hun weg vorderen. Ik zou aandacht willen vragen voor de evolutie die wij op gang willen zien komen met de ontwerp-decreten over de Cultuurraden. Ik zal niet de discussie aanvatten over het ontwerp zelf, maar het perspectief wekt enige zorg en beangstiging. Volgens ons zijn deze raden teveel gericht op structuren en te weinig op problemen. Wij weten dat de Cultuurraden zullen functioneren in de grotere gehelen. In deze Raad wordt het gezien, het ontwerp, alsof deze Cultuurraden vooral een rol zullen spelen ten aanzien van de gemeentebesturen. Wij zitten ons gek te denken over ingenieuze formules om dat zo goed mogelijk te laten verlopen. Maar aan de andere kant stellen wij vast dat in de praktijk de Cultuurraden gericht zijn op de gehele samenleving, gericht zijn op de ontwikkeling van de gemeenschap en om het bewustzijn te wekken en de creativiteit van groepen

en individuen in de lokale gemeenschappen. Niet om alleen de persoonlijke vrije beleving mogelijk te maken, maar ook het bewustzijn dat men functioneert in een basisgemeenschap, opdat deze gemeenschap er zich van bewust ‘zou zijn dat zij zowel de individuen als de groepen, de richting moeten kunnen bepalen die deze gemeenschap varen wil. Dit is een nieuwe opdracht, de belangrijkste in het vormingswerk op dit ogenblik, en wij menen dat in onze Cultuurraden daaraan te weinig aandacht wordt besteed. Wij zitten dan ook te knoeien met allerlei problemen, zoals daar zijn: de situatie te Brussel.

U herinnert zich toch het advies dat gegeven werd door verenigingen in Brussel, waarbij gesteld werd: wij moeten alle Franstalige verenigingen kunnen weren. Dat geldt ook voor de randgemeenten. Maar tevens dat men de grensscheiding tussen wat een culturele vereniging is, wat een gezelligheidsvereniging is, wat een sociale vereniging is, in Brussel zo moeilijk kan trekken. Welnu, ook vanuit het vormingswerk wordt gepleit dat de Cultuurraden zo zouden worden opgevat dat zij in de kleine gemeenten, gemeenschapsraden kunnen zijn, dat zij dat ook kunnen zijn in de grote gehelen en ik denk aan Brussel. Wij zitten maar te begrenzen en alle initiatieven lopen dood op gemeentegrenzen, waarvan iedereen al ongeveer sinds 1830 overtuigd is, dat zij voorbijgestreefd zijn.

Wat de culturele centra betreft, eveneens een zaak die ons zolang heeft beziggehouden, moet ik echt mijn beklag doen dat wij niet gekregen hebben wat er ons beloofd werd; met name een volledige lijst van al de toegestane projecten, voor elk project de stand van zaken en de daaraan tot nu toe bestede gelden. Ik betreur dat want ik ben zeer bezorgd wanneer ik in het begrotingsverslag lees over één van de eerste opgerichte culturele centra. Ik lees inderdaad in het verslag van de Commissie voor de Begroting, dat er waarschijnlijk voor Aalst geen toelage zal kunnen komen, dat de „toezegging van de toelage erg problematisch zal zijn”.

Mevrouw de Minister, ik ben bezorgd over deze culturele centra. Aalst is al zolang in opbouw. Ik zou willen weten hoe de stand van zaken precies is in de andere culturele centra.

U hebt herhaaldelijk gepleit voor de afbakening van de culturele noodgroepen en noodgebieden. In dit opzicht wil ik graag uw aandacht vragen, alsook de aandacht van de hele vergadering, voor een mijns inziens merkwaardig rapport over het buurtwerk, dat onder de bescherming van het Ministerie van Cultuur werd gemaakt en waarschijnlijk in opdracht van het departement. Het is een rapport waaruit u de waarheid moet opsnuiven, want het gaat in feite, in een aantal conclusies, verder dan het beleid op dit ogenblik zou willen gaan. Vandaar dat ik graag verduidelijking zou krijgen. Wanneer men de zaken cru zou willen stellen, zou men kunnen zeggen dat het buurtwerk op dit

ogenblik, hoe nodig ook, is opgevat door allerlei idealistische mensen. Die idealistische mensen beijveren zich om zich zo goed mogelijk in te werken in de plaatselijke omstandigheden en bij de plaatselijke bevolking. Wanneer zij daarin geslaagd zijn, dan vinden zij het al heel fijn. In feite is dit niet de functie van het buurtwerk. Wij beogen daarmee, dacht ik, de veranderingsprocessen aan de gang te brengen, waarbij de bewoners zelf het heft in handen nemen. Ik weet dat dit geen gemakkelijk objectief is, maar wanneer men zich daar als werker voor inzet, moet men zich bewust zijn van de mogelijkheid van de processen, moet men de methodiek kennen en moet men inzicht hebben in wat er aan het gebeuren is binnen deze gemeenschap.

Vandaar dat ik er nogmaals zou op aandringen, niet alleen op de bijscholing van die **buurthuiswerkers** maar op het inschakelen van professionelen, die zich met dezelfde edelmoedigheid en nederigheid als degenen die het nu doen inschakelen, maar die inzicht hebben waar het naar toe moet.

Inzake de probleemgroepen wordt hier gezegd dat er vooral aandacht zal gaan — dat hopen wij althans — naar de werkenden. Ik wil hier even het probleem van de werkende jongeren aansnijden en in het algemeen de arbeidersbevolking met geringe scholingsgraad.

Ik wil hier mijn verbazing uitdrukken dat tot nog toe geen enkele van de sprekers zich heeft beklaagd over het feit dat wij de kredieturen niet kunnen aanwenden als een mogelijkheid, als een soort hefboom tot vorming binnen deze heel grote groep van arbeidende mensen, met een scholingsgraad die, gezien de tijdsomstandigheden, onvoldoende is en achterhaald. Dit geldt voor een groot deel van onze bevolking zoals voor onszelf.

Waarom zit men op dit ogenblik vast? Ik geloof, Mevrouw de Minister, dat dit te maken heeft met de financiering van de kredieturen in de eerste plaats. Wij hebben hier van op deze tribune bij de behandeling van die wet gewaarschuwd voor de oprichting van een fonds dat samengesteld is voor een deel door de werkgevers, op zodanige wijze dat die werkgevers voor een goed deel controle hebben over het fonds en op de wijze waarop de pot wordt besteed. Reeds op voorhand was te merken hoezeer zij zich zouden verzetten tegen de verruiming van de kredieturen naar de algemene vorming toe, tegen de mogelijkheid van kredieturen voor het kunstonderwijs en dergelijke dingen meer.

Wij betreuren dat dit zo tot stand is gekomen. Wij menen dat de Cultuurraad zijn verantwoordelijkheid moet opnemen. De permanente vorming behoort tot de bevoegdheden van de Cultuurraad en wij vragen dat een ieder die daar iets kan aan doen zich zou inspannen opdat de gehele mogelijkheid van de vorming van onze arbeiders, in de breedste zin, zelfstandigen en thuiswerkende vrouwen inbegrepen, zou worden benut, via initiatieven die hier genomen worden. Daar moet het gehele

probleem van de kredieturen opnieuw bekeken worden. Het is niet geoorloofd dat de werkgevers inzake vorming die hen op één of andere manier zelfs ten goede komt, zouden moeten bepalen hoe deze vorming er moet uitzien.

Wij hopen dat er in deze Cultuurraad daarover een duidelijk debat kan ontstaan en wij hopen dat de Voorzitter van deze Raad daartoe een inspanning zal willen leveren.

Wij moeten de groepen die nu in de kou blijven staan, onderbrengen in een stelsel van permanente vorming. Ik denk aan het overheidspersoneel, aan de thuiswerkende vrouwen, aan de zelfstandige arbeiders.

Iemand heeft het recht op vorming genoemd : een nieuwe sociale zekerheid, dat betekent een vorming die moet gefinancierd worden uit de fiscale middelen. Dan zullen wij duidelijk kunnen stellen waar de financiële middelen moeten vandaan komen, maar wij wensen niet dat die middelen zodanig worden georganiseerd dat sommige betalers een vetorecht hebben.

Wij wensen graag te weten hoe op dit ogenblik de visie is van de Minister van Cultuur over de levensscholen. Aan de kritieken te merken zou er nog **altijd** belangstelling bestaan voor die levensschool. Dit is één van die frisse initiatieven die in Vlaanderen sterk aangeslagen zijn en die tot de eerste ontwerp-decreten behoorden.

In de commissie waren wij het al allemaal over eens om in die zin initiatieven te stimuleren. Toen zijn de kredieturen gekomen en over de levensschool was er geen sprake meer. Toch behoort dat terrein nog steeds tot de mogelijkheden. Ik zou graag van de Minister vernemen wat er met de levensscholen verder gaat gebeuren.

Eén van de zaken die mij nogal intrigeren, Mevrouw de Minister, is uw mening over het kunstonderwijs. U stelt zich de vraag of het accres van het kunstonderwijs nog langer geduld kan worden. In feite is die vraag al voorbij gestreefd. Het Rekenhof zegt ons dat het normale groeipercentage van 7% niet in de begroting tot uiting komt. Wij krijgen een vermindering van meer dan 66 miljoen, in plaats van een vermeerdering van 51 miljoen, die normaal verwacht kon worden. Met het oog op de **personeels**uitgaven vragen wij ons wel af hoe die besparing mogelijk zal zijn. Hoe is **u** ertoe gekomen een dergelijk besluit te nemen ? U bouwt het kunstonderwijs af, of **u** wil het afbouwen. Zou het niet veel beter zijn dat men daar een andere visie ontwikkelt?

Is er overwogen in plaats van het kunstonderwijs af te bouwen, de toegangsmogelijkheden te vergroten, onder meer door de mogelijkheden te scheppen in het kader van de wet op de kredieturen ?

Mevrouw de Minister, ik wil nog even enige aandacht besteden aan de regeringsamendementen.

Betreffende het vormingswerk en de zogenaamde verhoging tot 45% heb ik reeds mijn ideeën laten

kennen. Ik wil er echter nog aan toevoegen dat een oplossing voor het internaatwerk daarin niet vervat is. U hebt dat ook wel niet beweerd, maar ik durf er toch op aandringen dat zo spoedig mogelijk te realiseren. Mijn vrees is dat alleen rijke eigenaars — hiermee bedoel ik bepaalde abdijen en rijke organisaties die ergens een winstgevende broederorganisatie hebben — zich nog zullen kunnen permitteren dergelijk vormingswerk in internaatverband in te richten. Wij moeten ons hierbij de vraag stellen waar blijft het pluralisme ?

U weet dat in bepaalde instellingen permanent moeilijkheden bestaan tussen de eigenaars van de gebouwen en de staf die er aan eigentijds vormingswerk wil doen.

Er zijn ook een paar amendementen rond het jeugdwerk. Op vraag van de jeugdraad zou er een jeugdwerkplan komen. Dat moet een grootscheeps onderzoek worden waarvan we nu het begin zien en hopelijk binnen een paar jaar het einde.

Reeds jaren werd gedacht dat er kansen zaten in de oprichting van een bouwfonds. Het is duidelijk dat voor bepaalde zaken niet gestudeerd moet worden maar dat u maar even langs moet lopen bij verschillende grote organisaties om de ten hemel schreiende noden te vernemen waaronder het jeugdwerk lijdt.

Waarom zouden we niet beginnen aan die duidelijke behoeften, een oplossing te geven? Is er thans reeds een open discussie geweest betreffende dat bouwfonds ? Hoelang reeds wordt erover gepraat ? Waarom komt dat bouwfonds er niet ?

Mevrouw de Minister, is het niet mogelijk om de parken en de „kijk“-grasvelden voor onze jonge mensen open te stellen ?

Het hindert mij geweldig dat die grasvelden niet door onze kinderen mogen bespeeld worden. Ik hoorde met genoegen van de heer Van Hoorick dat ook hij al voor actief gebruik is.

Weet u, Mevrouw de Minister, dat de tientallen jeugdgroepen in Vlaanderen die honderden kinderen verzamelen, alleen een stenen koer hebben om op te spelen, terwijl de stadsparken niet betreden mogen worden, terwijl het groen in de wijken evenmin voor hen opengesteld wordt ?

Ik vraag met aandrang dat aan de ruimten voor sport en spel prioriteit zou worden gegeven.

U hebt wellicht, zoals wij, inzage gekregen van het dossier van de chiro, een jeugdbeweging die ik van uit mijn jeugd ken en waarvan ik weet met wat voor volks publiek ze altijd heeft gewerkt en nog werkt. Ik vind het schandelijk dat voor dat soort jeugdbeweging, zonder financiële background, zo weinig wordt gedaan. Het interesseert mij niet van welke ideologische oorsprong die jeugdbewegingen zijn, maar het stoort mij dat kinderen op straat moeten lopen omdat zij in het parochiehuis niet welkom zijn, omdat zij in de vergaderzaal van de gemeente geen spijker in de muur mogen slaan, of omdat zij doodgewoon niet binnen mogen omdat ze teveel

lawaai maken, met andere woorden omdat zij hinderlijk zijn omwille van het feit dat ze kinderen zijn. Ik vraag dat dit dossier, dat geen twee miljoen heeft gekost, maar waaraan tientallen jeugdverenigingen hebben meegewerkt, door u zou gelezen worden. U zou onmiddellijk weten dat hun behoeften vooral ruimte en huisvesting zijn.

Is het gepermitteerd dat jeugdgroepen verwezen worden naar gebouwen die tot krotten werden verklaard, waar zij hun activiteiten kunnen doorvoeren in afwachting van de afbraak! Inderdaad, krotten zijn voor onze jeugdverenigingen een van de meest voorkomende huisvestingen. Verder zijn ze afhankelijk van caritatieve initiatieven of aangevoerd op onpersoonlijke lokalen.

Mijn vraag is: wat is uw standpunt over een bouwfonds ?

Ik zou het hierbij willen laten. Mevrouw de Minister, ik meen dat wij verschillende aspecten hebben aangeraakt. Het is niet mogelijk uw heel omvangrijk werkterrein te gaan begrazen. Maar ik hoop dat, met de medewerking van de hele Cultuurraad, het terrein, waarvoor wij echt verantwoordelijkheid kunnen opnemen, groter zal worden; dat wij het geheel van dat cultuurbeleid kunnen zien in een kader dat ruimer is dan het kader dat ons op dit ogenblik door de werkzaamheden van deze raad wordt toegemeten. Wij moeten onze verantwoordelijkheid kunnen opnemen zowel in de sector onderwijs, volksgezondheid en gezin, als arbeid en tewerkstelling opdat wij een globaal cultuurbeleid zouden kunnen opvatten dat de bevrijding van de mens en van ons volk dient. (*Applaus op de banken van de Volksunie*) .

(*De heer D. Coens, secretaris, neemt plaats aan het bureau*)

De Voorzitter. — De heer Van In heeft het woord.

De heer G. Van In (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Heren Ministers, Dames en Heren, als afwisseling in de bespreking van het cultureel beleid is het mij gegund even uw aandacht te vragen voor een ander niet minder pregnante sector, namelijk daar waar vandaag ook mag en kan gesproken worden over de opties in verband met het toeristisch beleid in Vlaanderen.

Ik sta erop de betrokken minister te danken omdat hij klaarblijkelijk een verkoudheid en andere verplichtingen heeft ontzien om vandaag toch aanwezig te zijn. Ik zeg hem bij voorbaat mijn akkoord toe wanneer hij uiteraard op de talrijk door mij gestelde vragen vandaag niet zal antwoorden.

Mijnheer de Minister, Dames en Heren, wanneer wij het toeristisch beleid in Vlaanderen, anno 1973, bekijken, komen wij, enerzijds, tot vaststellingen die verheugend, maar, anderzijds, tot vaststellingen die minder verheugend zijn.

Ik meen in dat verband te mogen voorhouden — en ik heb het vorig jaar met even zoveel woorden gezegd, ik meen trouwens dat ik mijn tussenkomst daarmee heb besloten — dat het zogenaamde en zeer geroemde interdepartementeel overleg, wat hoognodig is om een precies toeristisch beleid te voeren, helaas nog steeds een ijdel woord is gebleven. Mijnheer de Minister, ik zal er u straks een voorbeeld van geven.

Sta mij dan ook toe nog andere inconvenïenten naar boven te brengen, zoals bijvoorbeeld een aantal dubbelzinnigheden in de opties die ons in de regeringsverklaring van Tindemans I, en waarschijnlijk bevestigd door Tindemans II, werden voorgehouden. Inderdaad, u hebt samen met ons gelezen — tenzij uzelf aan de bron van deze tekst zou liggen — dat, wat de sector toerisme en onthaal betreft, het de bedoeling is deze materies naar de gewestraden te verwijzen. Maar even verder staat dan een bepaalde aanvulling waarbij gezegd wordt, ik citeer nu letterlijk om niemand pijn te doen : „ De culturele aspecten van het toerisme zullen niettemin aan de Cultuurraad blijven toegewezen”.

Welnu, ik ben blij dat de Minister voor de zogenaamde Institutionele Hervormingen vandaag aanwezig is en wellicht iets van deze tussenkomst zal meedragen. Ik vraag mij af hoe groot die dubbelzinnigheid zal uitgroeien; voor wie wij uiteindelijk het toeristisch beleid zullen moeten uiteenzetten. Zal het voor de nationale wetgever zijn, zal het voor de Cultuurraad zijn, zal het voor de gewestraden zijn, wat ook hun vorm moge zijn op het ogenblik dat wij deze materies bespreken? Hoe dan ook, Mijnheer de Minister, het is hoognodig dat — wanneer wij vandaag kunnen spreken over Vlaamse toeristische opties en precies over het bestaan van een Vlaams toeristisch beleid, dit zal trouwens de essentie van mijn tussenkomst zijn, zoiets toegewezen wordt aan een beleidsorgaan dat precies uit Vlamingen bestaat; het mag dan de Cultuurraad of de gewestraad zijn, ik laat dat in het midden, als het maar een specifiek orgaan is dat over de materie soeverein kan oordelen.

Mijnheer de Minister, een laatste en niet minder belangrijk inconvenïent — u kent het waarschijnlijk beter dan wij allen — is het gebrek aan financiële middelen.

U hebt met enig bazuingeschal, excuseer mij voor het woord, aangekondigd dat uw gewone begroting met 105% gestegen was. Als wij de cijfers bekijken en zien dat het maar om 22,4 miljoen gaat, dat moeten wij die uitlating toch relativeren. Bij het overlopen van de zeer diverse opties in verband met de toeristische mogelijkheden is het een lachertje te menen dat men deze materie kan benaderen met een bedrag van iets meer dan twintig miljoen.

De buitengewone begroting loopt zelfs terug in vergelijking met de vorige, en hier laat ik nog in het midden in welke mate ze al dan niet wordt uitgeput. Gelukkig heeft het Rekenhof vastgesteld wat ook

vorig jaar reeds werd opgemerkt, en gaf het de raad voor 1975 een aantal materies uit de nationale begroting over te hevelen naar de begroting van de **Cultuur**raden. Ik veronderstel dus dat uw departement hier nieuwe soevereine werkmiddelen zal krijgen. Sta mij toe even stil te staan bij de algemene betekenis van het receptief toerisme in Vlaanderen. Dit betekent het toerisme in enge zin, namelijk het verstrekken van logiesaccommodatie.

Volgens schattingen geeft dit toerisme een uitgavenstroom van 12,5 miljard. Volgens deskundigen geeft dit een toegevoegde waarde van 9 miljard. Dat is een niet te verwaarlozen bedrag.

Ten gerieve van de vele collega's die menen dat dit toerisme alleen aan de kust is gesitueerd geef ik een overzicht van de spreiding over het Vlaamse land :

1° De kust brengt negen miljard ontvangsten van die twaalf en een half miljard;

2° Onze kunsthistorische steden, waarover naar het schijnt gisteren een belangrijk debat werd gehouden en belangrijke initiatieven genomen, dragen met twee miljard bij in de inkomsten;

3° De Kempen brengen één miljard aan en

4° de andere toeristische mogelijkheden een half miljard.

Men schat dat het toerisme breder beschouwd, dat zijn dan de dagtochten, naar raming negen miljard inkomsten oplevert, wat een toegevoegde waarde van zes miljard betekent.

Over een periode van tien jaar, van 1960 tot 1970, kenden de logiesvormen volgende evolutie: het aandeel van het hotel- en pensioentoerisme bleef nagenoeg status quo, de sector van appartementen en villa's steeg over die tien jaar met circa 50% en het **kampeer**toerisme met 350%. Wij schatten het totale logiesaanbod op 420 000 bedden.

Wij gaven deze cijfers enerzijds om u het belang van deze sectoren te laten inzien en, anderzijds, om u duidelijk te maken welke massa mensen bij deze verrichtingen betrokken is.

Dan zijn er nog de indirecte uitgaven voor toerisme, zoals bijvoorbeeld het aankopen van een caravan, of de sommen die bij reisagentschappen worden verhandeld. Hieronder vallen ook de nog niet duidelijk geformuleerde toeristische sectoren, zoals bijvoorbeeld het tweede verblijf, wat door de verbruikers wel als een toeristische investering wordt aangezien. Al deze indirecte uitgaven kunnen niet worden behandeld in deze uiteenzetting bij gebrek aan voldoende cijfers.

Blijft dan als conclusie het belangrijkste. Wat is op dit ogenblik het expansietempo van ons toerisme? Ik meen, Mijnheer de Minister, dat we werkelijk mogen spreken van een stagnatie. Wij zien dat de gemiddelde groei voor het kusttoerisme amper 4% bedraagt, dat de Kempen, als toeristisch attractiegebied van meer recente datum, een groei van 10% kent, terwijl het bezoek aan onze kunsthistorische steden nagenoeg status-quo blijft of slechts een kleine groei

kent. Een nieuwe impuls ter zake is hoognodig. In elk geval moet het toeristisch beleid ten opzichte van het opheffen van deze stagnatie met de meeste nadruk worden onderzocht en besproken.

Welke zijn de expansiemogelijkheden van ons Vlaams receptief toerisme? Ik heb reeds gezinspeeld op de eerste mogelijkheid die duidelijk is het opheffen van alles wat ter zake tot onduidelijkheid kan aanleiding geven. We moeten ten opzichte van degenen die zich met het toerisme bezighouden duidelijk stellen wie en wie alleen bevoegd is en wie als initiatiefnemer of als dynamisch element kan optreden om betreffende het Vlaams toeristisch beleid het laatste woord te zeggen.

Daarnaast is het zonder twijfel zo dat de polarisering waarvan ik sprak inhoudt dat wij een beroep zullen moeten doen op andere werkingsmiddelen, zoals bij voorbeeld het erkennen van het toerisme als element van streekeconomie met alle financiële gevolgen **vandien**, niet alleen de subsidiëring maar ook gebeurlijk het genieten van rentebonificaties. Daarbij — en dat is wezenlijk meen ik — moeten we hoognodig tot het uitziften en coördineren van alle begrotingsmateries die op het toerisme betrekking hebben. Ik denk bijvoorbeeld aan een statuut voor het hotelwezen, de reisagentschappen en de kampeerterrainen. Wees gerust, Mijnheer de Minister, ik zal u over deze diverse statuten niet onderhouden want de tijd ontbreekt daarvoor. We moeten in elk geval naar een coördinatie komen van deze diverse statuten; wij moeten ook naar een soevereine behandeling komen van deze materies. Hetzelfde geldt voor de prijsreglementering waarover reeds pertinente zaken werden gezegd, het verzamelen van statistische gegevens, controle op de prijzen, wisselwerking met bijvoorbeeld de sector van de vrije tijd en voor degenen die zich, naar wij hopen verdienstelijk, bezighouden met alle elementen van de vakantieverspreiding.

Zo kom ik automatisch tot het tweede punt. Wanneer wij werkelijk het Vlaamse toerisme willen valoriseren, moeten wij daarbij verschillende disciplines en diensten betrekken, niet alleen Verkeerswezen, maar ook Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken, Streekeconomie, Economische Zaken en Tewerkstelling, ten opzichte van de steden, provincies, intercommunales en, niet te vergeten, het georganiseerd privé-initiatief, de horecabedrijven en andere, die zich samen moeten inspannen om tot bepaalde verwezenlijkingen te komen.

Een andere mogelijkheid voor het bevorderen van het toerisme zijn de nu reeds berucht geworden toeristische recreatieparken. Op een zeker ogenblik heeft men door het klassieke spel van vraag en aanbod het getal van zestien recreatieparken in België vooropgezet, de klassieke acht Vlaamse en de klassieke acht Waalse. Een absurde toestand, omdat men duidelijk niet bij machte was het onderscheid te maken tussen enerzijds een gewestpark, dit wil zeggen een oord waar de plaatselijke bevolking wel-

kom is, en anderzijds een park speciaal ingericht om het toerisme te bevorderen.

Ik zal vandaag over dit onderwerp niet verder uitweiden. Het zal trouwens waarschijnlijk binnenkort het voorwerp zijn van verscheidene gesprekken. Ik wijs erop dat, wanneer wij terzake tot resultaten willen komen, wij ons in deze opties moeten beperken. Wat het binnenland en de kust betreft moeten wij op korte termijn en met alle middelen die ons ter beschikking staan twee toeristische recreatieparken realiseren. Dit geldt ook wanneer het slechts gaat om de ondersteuning van een infrastructuur, zoals bijvoorbeeld aan onze kust. Tijdens bepaalde perioden van het jaar is er het fenomeen van de wind, waardoor onze toeristen fel worden gehinderd. Het is dus normaal dat zij zich ofwel in familiaal verband ofwel individueel op een kleine afstand — de deskundigen spreken van maximum drie kilometer — van de kust moeten kunnen terugtrekken.

Zij moeten daar, beveiligd voor de natuurelementen, aan bepaalde toeristische ontspanningen kunnen deelnemen.

Ik geef u dit voorbeeld slechts om aan te tonen dat de realisatie van een infrastructuur hoogdringend is. Wij moeten niet verwonderd zijn dat het toerisme stagneert wanneer die infrastructuur blijft ontbreken.

Ten slotte, Mijnheer de Minister, ben ik van oordeel dat ons Vlaams toeristisch aanbod niet bang moet zijn, zijn specifieke lading te tonen.

Er werd reeds vorig jaar gesproken over de splitsing van het Commissariaat-Generaal voor Toerisme. Er zijn voorstellen terzake ingediend.

Onze groep is de mening toegedaan — hiermede sluit ik aan bij wat de heer Mark Grammens in „Ons Erfdeel” van het tweede kwartaal 1974 schreef: dat men slechts een eigen gezicht krijgt wanneer men een eigen beleid voert. Hij zei dit in verband met ons buitenlands beleid. Ik projecteer dit in verband met ons toeristisch beleid.

Wanneer wij aan „Flanders promotion” willen doen, wanneer bij Vlaanderen willen noemen „The Gateway to Europe” (de poort van Europa) dan moeten wij terzake in het buiten- en in het binnenland een eigen Vlaams toeristisch beleid kunnen voeren.

Als dat inhoudt dat het Commissariaat-Generaal moet worden gesplitst dan moet dat gebeuren en zullen zij voor de noden terzake moeten zwichten. (*Applaus op de banken van de Volksunie*)

De Voorzitter. — Zoals afgesproken zal de Minister van Verkeerswezen tijdens de volgende vergadering antwoorden.

De heer Henckens heeft het woord.

De heer J. Henckens (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Mijnheer de Minister, vooraf wil ik doen opmerken dat er reeds verschillende malen werd gesproken over het feit dat het wetgevend werk zo moeilijk

voortuitgaat. Mevrouw Maes sprak over de aanslepende decreten. Ik vraag mij af of de manier waarop wij met deze commissies werken de juiste is. De frequenties van de vergaderingen van deze commissies ligt waarschijnlijk veel te laag, met het gevolg dat een aantal decreten niet voldoende snel door het raderwerk van de commissies gaat.

Wij zouden ook in deze commissies tot eenparige beslissingen moeten trachten te komen voor wat de belangrijke elementen van het wetgevend werk betreft.

Wanneer men volgens het systeem van de stemmingen werkt dan haalt de meerderheid het natuurlijk op de minderheid. Tot nu toe hebben wij in commissies getracht door gedachtenwisseling, door overreding en door overtuiging tot een eensgezindheid te komen althans wat de essentiële elementen betreft.

Het spreekt vanzelf dat dit tot gevolg heeft dat deze besprekingen veel langer aanslepen en dat ook het wetgevend werk aan hetzelfde ritme gebonden is.

Ik stel alleen de vraag. Ik meen dat wij ons allen hierover moeten bezinnen.

Zo denk ik aan het decreet over de culturele centra dat niet kan worden uitgevoerd omdat het decreet over de gemeentelijke culturele raden nog niet is gestemd. Dan moeten wij toegeven dat ergens iets schort en dat wij ons werkritme moeten aanpassen. Dit ter overweging.

Verder wens ik nog kort twee belangrijke punten te behandelen.

Er wordt gesproken over kredieturen, over sociale promotie, over permanente vorming. Uiteindelijk zijn dit aspecten van één probleem gevormd door het feit dat een niet onbelangrijk aantal jongeren van 14-15 jaar de school verlaten en aan de arbeid gaan, met alle gevolgen vandien.

In de loop van de voorbije jaren heeft men aan dat probleem geknutseld. Men trachtte een oplossing te vinden in de culterele vacantie, in het systeem van de levensscholen, van de kredieturen en van de permanente vorming. Het probleem blijkt fundamenteel niet opgelost en niet aangepast.

Mevrouw de Minister, ik wens speciaal uw aandacht te vestigen op een initiatief van een van uw voorgangers, de heer Van Mechelen, die opdracht gaf aan de heer Drees een globale studie te wijden aan de pedagogische begeleiding van jongeren van 14 tot 16 jaar. Deze studie werd enkele jaren geleden uitgevoerd. Het pre-rapport werd neergelegd. De heer Drees heeft naast enkele beschouwingen ook voorstellen geformuleerd.

Een daarvan was voor jongeren tot 18 jaar een dag per week pedagogische begeleiding verplicht te maken. De gemakkelijkste oplossing zou natuurlijk een verlenging van de leerplicht tot 17-18 jaar zijn. De heer Drees ging echter uit van het standpunt dat, indien het onderwijs naar inhoud en pedagogische methodes niet aangepast werd, dit slechts een slag in

het water zou betekenen. Wij kunnen dit onderschrijven.

Intussen ligt het rapport-Drees, dat een eerste benadering was van de globale problematiek, ergens in de dossiers en wacht op concrete uitvoering.

Ik dring er op aan dat alle hier aangehaalde deeloplossingen, zoals levensscholen, kredieturen en culturele vakantie, die men in de voorbije jaren heeft geprobeerd, globaal worden aangepakt en dat men ook tracht er een globale oplossing voor te vinden.

Voor de leeftijd van 14-15 jaar heeft het geen zin te spreken over permanente vorming, omdat deze jongeren op het ogenblik dat ze essentieel onvolwassen waren en zichzelf niet hadden ontdekt, overgegaan zijn van een pedagogisch milieu naar een niet-pedagogisch. In het professionele milieu heeft men totaal andere bekommernissen dan de begeleiding van deze jongeren naar volwassenheid.

Pas wanneer deze jongeren een grotere volwassenheid hebben bereikt, kan men spreken van permanente vorming enz. Men dient deze jongeren bewust te maken van hun mogelijkheden, fysisch en moreel. Op 14-15 jaar, zijn ze zich daarvan zeker niet bewust en zullen dat ook niet worden in dit afstompend, economisch rationeel milieu waarin ze terecht kwamen.

Mag ik erop aandringen dat binnen de kortst mogelijke tijd aan dit rapport en aan de voorstellen die daarin werden geformuleerd, gevolg zou worden gegeven.

Mevrouw de Minister, een tweede probleem waarover ik wens te spreken, werd hier reeds aangehaald doch ik wil het algemener stellen. Ik wou u wijzen op het gebrek aan planning in de uitbouw van de socio-culturele en van de sport-infrastructuur.

Wij stellen vast dat heelwat gemeentebesturen en andere ondergeschikte besturen er op zeker ogenblik aan denken een sporthal, een cultureel centrum, een zwemdok te bouwen of een vergaderruimte te scheppen. Wanneer wij echter de oorsprong van deze ideeën nagaan, dan stellen wij vast dat zij ligt in een kiesbelofte van een of andere partij, of in een prestigezaak van een burgemeester of van een schepen. Op zichzelf genomen is dit niet slecht doch het houdt geen verband met een objectieve behoefte. Zo gebeurt het dat het gebouw dat men optrekt te klein of te groot is, dat een aantal zaken niet staan waar ze zouden moeten staan, dat een eerste fase van een project wordt uitgewerkt doch dat er geen tweede fase volgt omdat ondertussen de meerderheid veranderd is. Ik wil hier enkel wijzen op de noodzaak van een objectieve analyse van de behoefte aan allerlei soorten infrastructuur.

In Frankrijk heeft men een tien- of een vijfjarenplan — ik herinner het mij niet goed — opgesteld over de socio-sportieve infrastructuur. Men heeft daar berekend op basis van objectieve normen welke de noden zijn aan bepaalde soorten infrastructuur in een streek van bijvoorbeeld 200 à 300.000 mensen.

Uitgaande van bepaalde opties, kan men die behoeften in meter, in m^2 , uitrekenen.

Ik meen dat het ook bij ons mogelijk zou moeten zijn, te bepalen aan welke vereisten van socio-culturele en sport-infrastructuur een stad van 20 à 30 000 inwoners zou moeten beantwoorden. Eenmaal dat men deze sleutel heeft, kan men een globaal plan opstellen en kan men ook rationeler plannen.

Dit was een benadering van dit probleem vanuit het standpunt van de gemeentebesturen. Men kan deze kwestie ook beschouwen vanuit het begrotings-standpunt.

Als men niet weet welke de behoeften zijn en hoe groot de behoeften zijn, is het onmogelijk een planning op de stellen. Wanneer er niet gepland wordt is het ook niet mogelijk prioriteiten vast te stellen, wat in deze sector toch noodzakelijk is.

In het kader van de hollende inflatie heeft dit probleem ook een tweede belangrijke aspect.

Wanneer een gemeentebestuur plannen maakt voor een bepaalde infrastructuur en de normale procedure wil volgen voor het bekomen van subsidies, dan is op het ogenblik van het toekennen van de subsidies of van het uitvoeren van de plannen, de waarde van deze toelagen sterk verminderd ingevolge de inflatie. Men moet dus technieken vinden en een procedure ontwerpen die minder tijd vragen. Mevrouw de Minister, u weet dat ik in de Commissie reeds heb gepleit voor het ontwerpen van een aantal typemodellen voor bepaalde infrastructuren. Men weet dat in gemeenten van vijf-, tien- of twintigduizend inwoners bepaalde objectieve noden bestaan. Als er in een gemeente van 10 000 inwoners geen zwembad is, kan men toch zeggen dat er een zwembad moet gebouwd worden. Het moet dan ook mogelijk zijn uit te rekenen hoe groot dit zwembad moet zijn en aan welke objectieve behoeften het moet voldoen.

Wanneer men dit weet, kan men 3 à 4 type zwembaden uitwerken die geschikt zijn voor een gemeente van tien-, twintig- of dertigduizend inwoners. Men zou dan aan de gemeente een typebestek kunnen voorleggen. Wanneer de gemeente een bepaald type kiest, en daarvoor de financiële middelen voorziet dan zou de hele procedure een principiële belofte, van toelating tot aanbesteding van vaste belofte, van Staatstoelagen en zo verder kunnen wegvallen.

Gans deze procedure kan wegvallen van het ogenblik dat een bepaalde gemeente kiest in een type-infrastructuur die op basis van een nationale aanbesteding door het departement vastgesteld zou zijn.

De heer M. Vanhaegendoren. — Dus opgelegde normalisering?

De heer J. Henckens. — Ja, waarom niet! Ten eerste een verplichte planning en ten tweede normalisering en standaardisering. De gemeenten

die dat niet wensen zouden de gewone procedure mogen volgen, wat dan impliceert dat zij vermoedelijk een vijftal jaar op subsidie moeten wachten.

De heer M. Vanhaegendoren. — Dat systeem geeft ook een kostenbesparing van 30 %.

De heer J. Henckens. — Misschien wel.

De heer M. Vanhaegendoren. — Ik kan u met zekerheid zeggen dat het een besparing van 30% betekent.

De heer J. Henckens. — Ik denk trouwens niet alleen aan de tijdbesparing maar ook aan de besparing op de investeringen die men met dergelijke gestandaardiseerde gebouwen kan bereiken. Als wij vaststellen dat men met de klassieke bouwwijze meer dan twee tot drie jaar bezig is met een cultureel centrum, een sporthal en diesmeer, betekent dit ook dat daarin gedurende dezelfde periode een aantal miljoenen geïmmobiliseerd zijn die niet renderen.

De heer M. Vanhaegendoren. — Maar wat dan als een architect de neef is van een van de schepenen? (*Gelach!*)

De heer J. Henckens. — Dat is een zeer belangrijk element, Mijnheer Vanhaegendoren, maar als tengevolge daarvan de verwezenlijking van een infrastructuur in de gemeente twee tot drie jaar vertraging oploopt, moet het gemeentebestuur daarvoor verantwoording afleggen tegenover zijn kiezers. Hoe dan ook, de gemeentebesturen die snel wensen te werken moeten de gelegenheid krijgen op dit gebied baanbrekend werk te verrichten.

Wat tenslotte de financiering betreft zou ik, rekening houdend met dit versneld systeem, volgende suggestie willen formuleren.

Op het ogenblik krijgt men voor een werk als subsidie globaal een bepaald percent, bijvoorbeeld 60 %, eenmalig ter beschikking. Voor een zwembad van 10 miljoen bijvoorbeeld moet dan ook op de begroting van Cultuur 6 miljoen worden uitgetrokken. Als een gemeente volgens de type-planning een zwembad bestelt, zou het dan niet de voorkeur verdienen het toekennen van het subsidiebedrag te spreiden, bijvoorbeeld over tien jaar, zodat de gemeente gedurende die periode telkens 650 000 F per jaar zou worden uitbetaald waarmee zij een lening zou kunnen aflossen die bij het **Gemeentekrediet** kan worden aangegaan?

Met dezelfde 6 miljoen die men anders ineens moet uitkeren, zou men dan tien zwembaden, tien speelpleinen of tien cultuurcentra in gang kunnen zetten. Daarbij moet natuurlijk de garantie worden gegeven dat de overeengekomen subsidie gedurende tien of vijftien jaar in de begroting van Cultuur zal worden vastgelegd. Dit betekent dat men de **leenlast** aan de

gemeenten overlaat maar dat men de garantie geeft dat uiteindelijk de last gedragen zal worden door het departement van Cultuur.

Indien men dit financieringsschema, deze standaardisatie die van bovenuit wordt opgelegd, gebonden aan een rationele planning van inplanting, van hoegrootheid, van waar en wanneer aan elkaar zou koppelen, zou men in het kader van een vijf- of tienjarenplan een zeer grote stoot kunnen geven aan de uitbouw van onze socio-culturele infrastructuur. Mevrouw de Minister, dit **implicert** dat men, per streek, per arrondissement, per gewest, zoals u verkiest, een objectieve studie uitvoert die zou uitmaken welke de objectieve noden zijn en dat de gemeenten verplicht zouden zijn zich aan deze planning te houden.

Ik wens nog een laatste aspect van deze zaak in het licht te stellen. Wij stellen vast dat men van de zijde van de ruimtelijke ordening op weg is om de **gewestplannen**, die nu reeds de facto bindend zijn, bij koninklijk besluit nog bindender te maken. In deze gewestplannen worden bepaalde kernen afgeremd en andere kernen gestimuleerd, wat wij goedkeuren. Maar, in mijn arrondissement stel ik anderzijds ook vast dat in bepaalde kernen die men in de optiek van de ruimtelijke ordening wil afremmen toch nog geld geeft om bepaalde infrastructures uit te bouwen die achteraf nutteloos zullen blijken te zijn.

Ik meen dat daar ook coördinatie moet zijn tussen wat men op het stuk van de ruimtelijke ordening doet en op dit van de openbare investeringen. De ruimtelijke ordening strekt ertoe van de centrumfunctie van een aantal belangrijke gemeenten te accentueren. Dit wil zeggen dat men bepaalde service en bepaalde infrastructuur op de eerste plaats moet concentreren in de centrumgemeenten en dat men moet weigeren subsidie te geven om die infrastructuur elders te plaatsen. Ik stel helaas vast dat zulks niet gebeurt wat tot gevolg heeft dat bepaalde steden geen zwembad hebben en evenmin een sporthal, maar dat sommige kleinere gemeenten die aan de periferie liggen van de centrumgemeenten wel subsidie krijgen van, onder andere, het Ministerie van Cultuur en dit van Volksgezondheid. Dit moeten wij in elk geval vermijden. Wij moeten al onze inspanningen concentreren in dezelfde richting. Mevrouw de Minister, tot slot wil ik nog even het belang onderstrepen dat ik hecht aan de geschiedenis van het rapport-Drees, waarover ik in het eerste deel van mijn uiteenzetting heb gesproken. Ik hoop dat het geld dat uw voorganger daaraan heeft besteed geen verloren investering zal worden en dat u er zo vlug mogelijk een concreet gevolg aan zult geven. *(Applaus op de banken van de C. V.P.)*

De Voorzitter. — De heer Vanhaegendoren heeft het woord.

De heer M. Vanhaegendoren *(op het spreekgestoelte)*. — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister,

geachte Collega's, naar aanleiding van het exposé van de heer Diegenant wil ik een paar aspecten van de lichamelijke ontwikkeling en de sport aan de aandacht van Mevrouw de Minister onderwerpen. Dit is ook enigszins in aansluiting bij wat daarnet collega Henckens heeft gezegd.

Ik meen dat wij er allen over akkoord gaan, dat sport, lichamelijke ontwikkeling evenals jeugdwerk en de culturele werken door het Rijk aangemoedigd worden en dat maar in bijkomende orde de Staat zelf wat doet, tenzij dan inzake infrastructuur.

Mevrouw de Minister, wat de sport betreft moet, mijns inziens, de Staat een bepaalde politiek voeren in een opzicht dat wellicht nog nooit werd aangeraakt, namelijk hij moet een voorkeur laten blijken voor bepaalde sporten. Dit kan discriminatoir lijken. Dit is het ook, maar in de goede zin. Het is namelijk duidelijk dat vanwege de kostprijs en vanwege bepaalde tradities er sporttakken zijn die elitair kunnen worden genoemd en andere die wegens hun individuele kosten die er toch altijd aan verbonden zijn, meer democratisch zijn. Indien wij het democratisch sportbeleid consequent doortrekken, dan komt het mij voor dat bij de normering van de subsidievoeten voor sportverenigingen en verenigingen voor lichamelijke ontwikkeling de voorkeur moet gaan naar de zogenaamd democratische sporttakken. Een tweede discriminatie in positieve zin die ik moge aanbevelen is dat er een graad van adel bestaat onder de verschillende sporten. De sportfilosofen weten dat. Men onderscheidt bijvoorbeeld als gradatie van adel van de sport, de sport waarbij het individu tegen het individu strijdt. Sport is strijd, daarover hoef ik niet uit te weiden. Een hogere graad is de sport waarbij een team tegen een team strijdt. Daar is ook nog het aspect strijd, maar veredeld door de ploeggeest.

De hoogste graad van sport wat de adel, de morele of de humanitaire waarde betreft zijn de sporten waar de mens tegen zichzelf strijdt. Ik noem bijvoorbeeld, de lichte atletiek in de derde categorie, voetbal en basketbal in de tweede categorie en de bokssport in de eerste categorie.

De heer A. Diegenant. -Ja maar, Mijnheer Vanhaegendoren, dat geldt toch niet voor alle sporttakken.

De heer M. Vanhaegendoren. — Welnu geachte Collega, ik weet dat er uitzonderingen kunnen zijn, ik ken ze en zou ze kunnen noemen. Mevrouw de Minister, ik wil een voorbeeld geven van een beleidsvoering in een slechte zin, inzake sport. Het is evident dat in de militaristische totalitaire Staten de „Wehrsport” zeer duidelijk wordt aangemoedigd, met de bedoelingen die wij kennen. Dat betekent dat de verschillen die kunnen bestaan in de aanmoediging inzake de verscheidene sporttakken en lichamelijke ontwikkeling, een zeer eng verband houden met de optimale maatschappijvorm die men er ziet. Een regering bijvoorbeeld die een aanstaande agressieve

oorlogsvoering op het oog heeft, zal daar zeer logisch aan vastkoppelen dat men de zogenaamde militaire sporten meer aanmoedigt.

De heer A. Diegenant. — Maar zulke Staten brengen hun beleid inzake cultuur en onderwijs met agressiviteit tot uiting. Hun beleid heeft met de sport als dusdanig niets te maken.

De heer M. Vanhaegendoren. — Toch wel! Ik wil betogen dat dit beleid niet inhoudt dat men verbiedt of absoluut oplegt, maar dat men een gradatie stelt in de aanmoedigingen en daardoor, inderdaad een bepaalde politiek voert. Wij kunnen natuurlijk van mening verschillen, daar waar ik een zekere voluntaristische politiek vooropstel om bepaalde maatschappijvormen, een bepaalde mentaliteit eerder aan te moedigen dan een andere, zonder enige verbodsmaatregel tegenover wie dan ook.

Dit zijn de twee opmerkingen die ik wenste te maken, met name de democratisering van de sport, maar dan in de zin van de sporttakken die meer de gewone man aanspreken en, vervolgens, een zekere gradatie inzake de opvoedende waarde naar onze democratische opvattingen van de sporttakken. (*Applaus op de banken van de Volksunie*)

De Voorzitter. — De heer Coppens heeft het woord voor de uiteenzetting van zijn vraag om uitleg.

De heer E. Coppens (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Dames en Heren, in de Algemene Beleidsnota inzake Nederlandse Cultuur van de hand van de heer J. Chabert, destijds Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden, lezen we op blz. 12 onder het nr. 3 „Experimenten”, wat volgt : „Tenslotte kennen we sedert enkele jaren totaal nieuwe vormen in het jeugdwerk. Voor deze werksoorten werden totnogtoe geen erkennings- en subsidiëringcriteria uitgewerkt. Ze kunnen als het ware nog als experimenten worden beschouwd. Binnen deze groep eigent zich elk initiatief een zogenaamd uniek karakter toe. In het naar buiten treden en in zijn werksoort zijn inderdaad duidelijke verschilpunten waar te nemen, toch kunnen we twee groepen onderkennen :

- a) Informatie, service en adviescentra ;
- b) Centra voor Levensvorming.

De informatie, service en adviescentra zijn diensten die aan de jongeren in de eerste plaats uitgebreide informatie verstrekken over zeer uiteenlopende onderwerpen. De geboden informatie behandelt immers alle facetten van de samenleving. De jeugd kan er gegevens krijgen over de militiewetgeving, over huwelijksgoederenrecht, over sociale wetgeving enz. Deze centra bieden hun diensten aan de jeugd in de vorm van tips en documentatie in bepaalde pro-

bleemsituaties. Meestal evolueerden deze centra naar een adviescentrum voor noodsituaties, waar een team van psychologen, juristen, geneesheren en maatschappelijke werkers samen met de cliënten oplossingen voor de probleemsituaties vinden die de cliënt ten goede komen.

De Centra voor Levensvorming zijn diensten die voor de niet-schoolgaande jeugd vormingscycli opzetten. Deze vorming beoogt een aanvulling van de schoolse vorming voor de jeugdigen die in een of andere vorm reeds in het productieproces ingeschakeld zijn. De vorm en de inhoud van deze vormingscursussen zijn dermate opgebouwd dat ze de jeugdigen hun persoonlijkheid verder laten ontwikkelen waardoor zij voor zichzelf een zelfstandiger leven ontdekken. Ook hier liggen de verschillen tussen deze centra niet zo duidelijk. Niettemin kan een merkbaar onderscheid gemaakt worden tussen de Centra voor Werkende Jongeren en de Levensscholen. De eerste vorm legt volledig de nadruk op de werkende jongeren zowel in het programma en werkmethode, als in de beheersformule, terwijl de levensscholen zich ruimer opstellen en deze initiatieven meestal gegroeid zijn in samenwerking met en onder impuls van de werkgever.

„De opsomming van alle werkvormen leek ons noodzakelijk om het beleid tegen deze feitelijke gegevens te begrijpen.”

Aldus de Minister in de Algemene Beleidsnota inzake Nederlandse Cultuur.

Ik geloof dat ik persoonlijk niet anders kan dan de Minister te feliciteren met dit „Experiment”.

Naar aanleiding van een onderhoud met de heer Chabert op datum van 2 oktober 1973 gaf hij de verzekering de politiek van zijn voorganger betreffende het C.W.J. voort te zetten en bijgevolg al het mogelijke te doen opdat het C.W.J. zou kunnen blijven bestaan.

Het bewijs van deze beleidslijn : in de begroting voor 1974 werd een bedrag van 10 miljoen ingeschreven voor het C.W.J. en de Centra voor Levensvorming. De Minister stelde evenwel dat er een grondige studie moet gebeuren om tot een harmonisering te komen van alle initiatieven die op het vlak van permanente vorming voor werkende jongeren bestaan en genomen worden, zoals daar zijn : Centra voor Levensvorming, Sociale Promotie, Centra voor Werkende Jongeren.

Wanneer we ons de moeite getroosten even op blz. 11 van de begroting van Nederlandse Cultuur voor het jaar 1974 onder het artikel 33.19 te gaan kijken, dan merken we inderdaad dat een bedrag van tien miljoen werd ingeschreven voor het verlenen van toelagen aan centra voor levensvorming en werkende jongeren, hetgeen een verdubbeling betekent van het bedrag waarin in 1973 was voorzien.

Wanneer we nu vaststellen dat het C.W.J. te Brussel zijn beloofde subsidie voor het jaar 1972 maar voor de helft heeft gekregen, dat het bovendien voor de jaren 1973 en 1974 nog geen enkele frank subsidie

heeft ontvangen, dan lijkt het me voor de hand te liggen dat de goede voornemens van de Minister beperkt blijven tot vage beloften.

Inderdaad, de inhoud van een open brief destijds gericht aan de heer Chabert, gewezen Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden, door de Raad van Beheer van het Centrum voor Werkende Jongeren te Brussel, met als samenstellende organisaties K.A.J.-V.K.A.J., Jonge Syndicalisten van het A.B.V.V.-A.N.B.J., A.C.W.-A.B.V.V., typeert die toestand nog duidelijker.

Deze brief luidt als volgt:

„ Mijnheer de Minister,

In 1972 werd het C.W.J. te Brussel opgericht. Dit gebeurde met de erkenning van het Ministerie van Nederlandse Cultuur en het Bestuur voor Jeugdvorming, op dat ogenblik blijkbaar bereid dit initiatief in het kader van de permanente vorming van werkende jongeren daadwerkelijk te steunen. Bij de opening van de lokalen van het centrum zei u: Het is ondenkbaar dat werkende jongeren in Brussel, waar zij acht uur per dag of meer, ingeschakeld zijn in het industrieel proces, geen tehuis zouden hebben om onder elkaar en samen met andere te denken over het waarom van hun arbeid en van de maatschappij. Onlangs lazen wij uw verklaring: dat in de vorming van de jeugd de vorming van werkende jongeren centraal moet staan in het beleid van ons land.

Ondanks deze schone verklaringen stellen we vast dat na anderhalf jaar werken de Centra voor Werkende Jongeren nog steeds geen enkele financiële steun ontvingen van het Ministerie van Nederlandse Cultuur en het Bestuur voor Jeugdvorming. Hierdoor verkeren zij in de onmogelijkheid om hun werking degelijk en planmatig uit te bouwen.

Is dit politieke onwil of politieke onmacht? Feit is dat op heden 5 maart 1974, na vele beloften van uzelf en van uw ambtenaren de subsidie voor 1972 nog steeds niet werd uitbetaald.

Het gaat hier slechts over een bedrag van 250 000 frank per centrum, een peulschilletje vergeleken bij de uitgaven voor de cultuur met de zogenoemde grote „K”.

Wanneer de overheid werkelijk inspanningen wil doen om werkende jongeren meer vormingskansen te geven dan verwachten deze jongeren niet veel schone verklaringen maar concrete daden en naleving van deze beloften. ”

Hoeft het nog gezegd, Mevrouw de Minister, dat de schulden van het C.W.J. catastrofaal beginnen te worden en dat derhalve een degelijke werking van het Centrum onmogelijk wordt?

Inderdaad, op 25 maart 1974 beliepen de schulden van het Centrum 1 125 211 frank.

Vergete men daarbij niet, dat K.A.J., V.K.A.J., A.B.V.V. en A.C.V. reeds ettelijke franken hebben moeten voorschieten om het loon van het tewerkgesteld personeel te betalen, dat die organisaties ook geld moeten voorschieten om het Centrum in de mogelijkheid te stellen te voorzien in de aankoop

van het meest noodzakelijk meubilair, zonder daarbij verwarming en verlichting te vergeten.

Toch beloofde de Minister op het reeds voornoemd onderhoud van 2 oktober 1973 dat het C.W.J. alleen een verhoogde subsidie voor het jaar 1973 zou ontvangen, spijts een algemene maatregel van beperking voor de begroting 1973.

De leefbaarheid van de twee bestaande centra zou niet in het gedrang worden gebracht en zij zouden de kans krijgen om als experimentele centra verder te werken.

De Minister verklaarde zelfs dat het onmogelijk is met de huidige financiële middelen te denken aan eigen gebouwen voor het C.W.J. Hij pleitte voor de integratie van het C. W.J. in de huidige Rijksinfrastructuur.

Daar dit alles vage beloften zijn gebleven zou ik u willen vragen, Mevrouw de Minister, naar uw intenties in verband met de uitbouw en subsidiëring van het C.W.J.

Wij hopen dat u ons de verzekering kunt geven de politiek van uw achtbare collega en voorganger voort te zetten maar dan op een meer adequate manier. Aan holle beloften heeft de gemeenschap al meer dan zijn deel gekregen. Ik ben de mening toegedaan dat dit experiment op een sisser zou kunnen uitlopen en geloof me vrij, dit initiatief verdient werkelijk de volle aandacht en steun van de overheid.

Mevrouw de Minister, namens het C.W.J. vraag ik aldus een vlugge en billijke oplossing inzake de subsidiëring van deze instelling.

Dank bij voorbaat.

(Applaus bij de leden van de socialistische partij)

De Voorzitter. — Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

Mevrouw H. De Backer-Van Ocken (Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden), *(op het spreekgestoelte)*. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, ondanks het gevorderde uur zal ik uw geduld nog even op de proef stellen om aan de heer Coppens te antwoorden op zijn vraag om uitleg.

Wat de andere interessante vragen en opmerkingen betreft die hier aan bod gekomen zijn zal ik, na ruggespraak met de Voorzitter, en op uitdrukkelijk verzoek van een aantal leden van de Cultuurraad, antwoorden tijdens de volgende vergadering van de Cultuurraad.

Het probleem van de Centra voor Werkende Jongeren, dat door het geacht lid, de heer Coppens, werd aangehaald, moet in het ruime kader van de voortdurende vorming gesitueerd worden. Het gaat inderdaad om een deelaspect van deze optie die van grote betekenis is. Voortdurende vorming wil bereiken dat iedereen dezelfde kansen krijgt om zich levenslang verder te vormen en te bekwamen. Het geheel kadert

in het onderwijsbeleid, in het tewerkstelling+ en cultuurbeleid.

Professor Janne schetste eens een optimaal toekomstbeeld toen hij het over de voortdurende vorming had : „ de vernieuwde opvatting inzake voortdurende vorming zal leiden tot een totale hervorming en zelfs tot de integratie van onderwijs en voortdurende vorming in centra voor de verspreiding van kermis en cultuur die in de plaats zullen dienen te komen van scholen, jeugdcentra en culturele centra, openbare bibliotheken en musea”.

Lijkt dit einddoel praktisch onbereikbaar toch legt dit toekomstbeeld duidelijk de nadruk op de noodzakelijke samenwerking tussen de verschillende departementen om tot een doeltreffend en degelijk beleid te komen inzake voortdurende vorming.

Wat het Cultuurdepartement betreft blijft het mijn eerste zorg, zoals bij mijn voorgangers, te zorgen voor goed uitgewerkte projecten die werkelijk tegemoet komen aan de reële noden inzake voortdurende vorming van de werkende jongeren.

Wij pogen dit te realiseren op een drievoudig vlak : ten eerste, bespoediging van de uitbetaling van de subsidies, zoals door de heer Coppens werd voorgesteld. Het resterend bedrag voor de werking voor 1972 werd uitbetaald. Het bedrag voor de werking 1973 werd in vereffening gesteld en zal in de loop van volgende week worden uitbetaald. Wat 1974 betreft moet vooreerst de begroting worden goedgekeurd waarna de bewijsstukken worden opgevraagd, einde werkjaar.

Ten tweede, voorafgaande afspraken met de centra wat het subsidiëringsbedrag betreft. Deze afspraken maken het de centra mogelijk een reële planning te maken qua uitrusting en werking.

Ten derde, om een gecoördineerde en planmatige verwerking in opbouw van centra voor levensvorming mogelijk te maken heb ik een studie- en begeleidingsgroep samengesteld, met vertegenwoordigers uit alle belanghebbende groepen, die de opdracht kreeg een evaluatie te maken van de bestaande centra en tevens een project uit te werken, dat inhoud en vorm van bedoelde centra moet omvatten.

Deze studie zal begin september 1975 afgewerkt zijn. (*Applaus bij de leden van de meerderheid*)

De Voorzitter. — Dames en Heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van de werkzaamheden van vandaag.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

Aan de orde van de volgende openbare vergadering op 2 juli eerstkomende voor- en namiddag, zullen onder meer staan :

- de mondelinge vragen van de heren **G. Van In, P. De Vlies, M. Vanhaegendoren** en **W. Kuijpers** ;
- de artikelsgewijze bespreking, stemmingen en naamstemmingen over de afgehandelde begrotingssectoren Nederlandse Cultuur en Verkeerswezen ;
- het ontwerp van decreet houdende nieuwe voorlopige kredieten ;
- de Mededeling van de Regering over het beleid inzake internationale culturele samenwerking.

Ik stel voor het bepalen van eventuele bijkomende agendapunten aan het Bureau en aan de Voorzitter van de Raad over te laten. (*Instemming*)

- De vergadering wordt gesloten om 12.50 uur.
- Volgende openbare vergaderingen : dinsdag, 2 juli, om 10 uur en om 14 uur.

VRAGEN (Rgt. artikel 51)

Schriftelijke vragen en antwoorden

Schriftelijke vragen werden ingediend door de heren E. Coppens, E. De Facq, S. Février, W. Kuijpers, E. Raskin, H. Suykerbuyk, M. Vandewiele, C. Van Elsen, M. Vanhaegendoren, L. Vansteenkiste.